

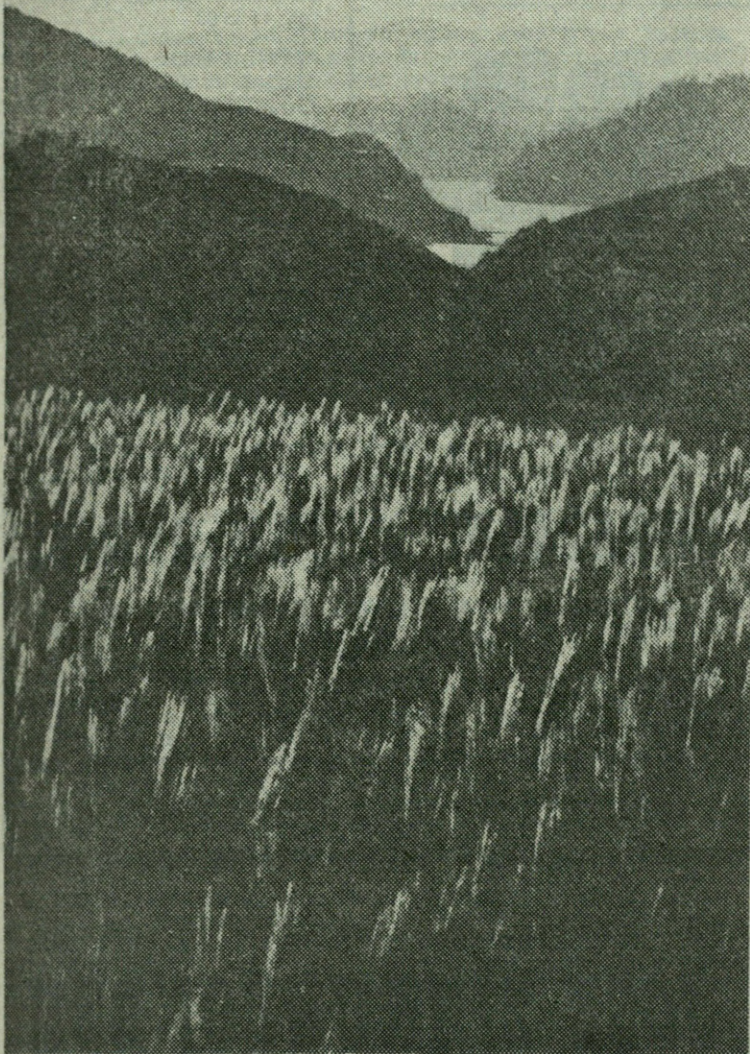

zeruko **ARGIA**

BANAKOLA: OKENDO, 22 · DONOSTIA TEL. 426666 · PREZIOA 8 PEZETA

Berriz ere, nuklear indar - etxeen beldurrez

(Ikus 12garren orrialdean)

NON ZER

**Euskal herriko
mendizaletasunaren
haserak**

San Martin . . . 3 gn.

**Portugal: Itxaropenaren
ateak zabalik**

Anatsan 5 gn.

Liburuak

Oyangibeldar . 7 gn.

Iruntxiberri, Aierbe, Arria III

AIAKO SARIA

Sariketa bat antolatu dute Aian astoentzat. Lehen sariketa da.

Ekainaren biau eta zortzian izango dira demak, arratsalde eta gau.

500 kiloko harriaz baliatu behar dute.

Bi laguntzaileen eskubidea du asto bakoitzak.

260 kiloko astoak eskatzen dira. Hortik gora pixatzen dutenek kilo bakoitzeko kiloa jarri beharko dute harri gainean.

Izen-ematea Aiaiko Bar Lertxundik egingo da. Maiatzaren 23an gaueko bederatzia baino lehen egin behar da.

Hamar sari daude:

Lehenengoa,	10.000	pezeta
Bigarrena,	8.000	"
Hirugarrena,	6.000	"
Laugarrena,	5.000	"
Bosgarrena,	4.000	"
Seigarrena,	3.000	"

Galga honetan jartzen dira hamar sariak. Aurreneko hamarretan sartzen ez direnentzat 500 pezeta dauka bakoitzarentzat gastutarako.

Bada zenbait eskuerautsi ere diruaz gainera.

Astodemak jokatu aurretik, ordean ididemak jokatu dira Aian.

Maiatzaren 15-18-19-25 eta 26an izango dira ididema hauek.

IRUNTXIBERRI

Urteak aurrera dijoazkiola eta Iruntxiberri joko batzuk egin nahi lituzke erretiratu baino lehen.

Prest dago nahiz Joxe Miel Maiz korrikari sonatuari, nahiz Asteasuko Izazuri jokatzeko.

Azkeneko honek plazan baino pistana nahiago baldin badu Iruntxiberri prest dago pistana ere jokatzeko.

Tolosako «Bar Cantabico»n edukiko dute zai maiatzaren 20an iluntzeko zortzitatik bederatzietara. Bai Irazuk eta bai Maizek hara azaldu behar dute egun eta ordu horretan Iruntxiberriekin tratua egin nahi baldin badute.

AIERBE - ARRIA III

Ez dira aurreneko aldiz neurtzen. Lehen ere elkar neurtua dute haizkoran eta korrika. Arriak galdu zuen, baina ez zioten elkarri puska haundirik kendu.

Berriro bi jokokera hauetara jokatzeke asmoz dira.

Ekainaren 16an jokatu dute Azpeitiako zezenplazan, eguerdiko 12.30etan.

Hogeina mila duro jokatzen dituzte.

Hamabi kanaerdiko ebaki eta zortzi kilometro korrika egin beharko ditu bakoitzak.

Egur denak ataundarrak ekarriko ditu plazara. Arriak hoietako bost bere gustora jartzeko eskubidea du. Beste zazpiak Aierbek jarriko ditu.

Bakoitzak hamabost egun bakoitik atzeratu dezake apustua. Atzeratzen duenak 1.500 pezeta luzatu behar dizkio lagunari eguneko.

Joko gogorra egin dute oraingoan ere Aierbe eta Arria hirugarrenak. Ez diote elkarri puska haundirik kenduko, noski.

IRAZU - IRAZUSTA

Sendaturik omen dago Irazusta.

Hori honela izanik eta beste atzerapenik izaten ez badu Maiatzaren 19an jokatu dute lehendik egin daukaten jokoa.

Tolosako zezenplazan izango da lasterka-apustu hau.

BOLARIAK

Hernanin bildu ziren bolariak Maiatzaren 12an.

Regularidadeko txapelketa jokatzen ari dira.

Berrogeita hamarretik gora bildu ziren.

Urnietarrak ez daude atzera geratzeko. Aurreneko hirurak urnietarrak izan zien igandez.

1. Joxe Lizaso
2. Joxe Angel Belaunzaran
3. Igarategi
4. Lazkano

TOKALARIAK

Irungo Bentetan bildu ohi dira urtero garai honetan.

Azkeneko neurketa zuten.

Hamabost onenak jokatzen zuten txapelketa.

Aurreneko hirurak:

1. Arbide
2. Albarez
3. Manuel Matxain

Arbide geratu da, beraz, txapel-dun.

MUTIOZABAL

Ikastolentzat berri interesgarria

Boletín Oficial del Estado delakoan (maitza 6) azaltzen da 1974-75 ikastorako emango duten diru laguntza lortzeko egin behar dena.

Epea laburra da (maiatzaren 30 arte). Beraz, ikastolen arduradunek arin ibili beharko dute zerbait egin nahi badute.

Baldintza batzuk ezartzen

dituzte. Adibidez, 25.000-tik gorako hirietan irakasle/ikaslearen arteko proportzioa 1/40-koa izan da, eta 25.000-tik beherakoetan 1/30-ekoa, baita beste harturik EGB-ko 8 unidateetan.

Hezkuntza eta Zientzia Ministerioaren Ordezkaritza Probintzialetan ematen dituzte bete behar diren paperak.

ERAMAN-EKARRI'rako

AGENCIA

Transportes A L E

EUSKAL IRRATSAIOAK

ERRI GUZTIRAKO

Urrutizkiñak: 421869 - 427726

Iparraguirre, 8 - DONOSTIA

zeruko
ARGIA

Zuzendaria:
MIREN JONE AZURZA

ARISTEGIETA

Nafarroa, Kantauri eta Aragoiko Kaputxinoek argitaratua. (Kale Nagusia, 50-1.º Burialda - IRUÑEA).
Donostian: Okendo, 22
Tel. 41 95 88

ARPIDE SARIA:

Barruan 350 pezeta
Korreo batasunetako herrietan 400 pezeta
Atzerrietako beste herrietan 420 pezeta
Airez Aldez aurretik galdetu

Salmenta (ale bakoitza) 8 pezeta

Moldiztegia eta Idazkola:
«Gráficas Navas»
A. Adoain, 1. IRUÑEA
D. L.: NA. 80-1963

ORMAZABAL - DAR DUNIXI

ETXEGINTZA TA ETXE-TXUKUNKETARAKOAK
URALITA ORDEZKARIA

TOLOSA

Urrutizkiñak:

Etxekoa: 65 19 60

Landolakoa: 65 19 33

URRETXUA

Urrutizkiña:

Landolakoa: 67 17 84

ERAKUSTOKIA: Tolosa'n - Zumalakarregi, 7'gn

JOSE ZINKUNEGI'REN OPTICA BERRIA DONOSTIAN

URTIETAN LAN OIETAN OITUA
BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK
Hernani, 4 DONOSTIA

ERLOJU ETA BITXITEGIA

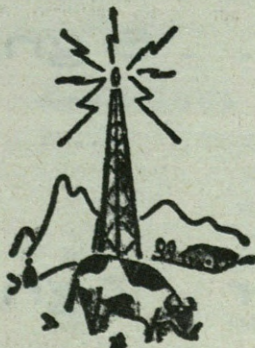
Eduardo Chopeitia

Getaria, 10 - Urrutizkiña: 417751 - Etxekoa: 422700 - DONOSTIA

Donosti-Aurrerki-Kutxa

EUSKAL IRRATI
SAIOAK

Banen baneko azikal
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak
Erosi edo berritzeko diru aurreratzea
Baserri, lur-tresnak ta abar
Torelavega'ko Perira joan etorriak

Baserriaren alde

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Jenari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora jo jakin bear du
baserrihar burutsuak,
Berebiziko aragi piflak;
gañora oone putzuak,
Olek guziek berekin ditu
Fandera'ko pentsuak.

FANDERIA

ERRENTERI

BARKAMENA

Guk bata besteari barkatzen diogun neurrian barkatuko omen digu Aita Jainak guri ere. Guri gure zorak barkatuz agertzen omen du, batipat, Jainkoak bere haunditasuna. Gizona ere ez da barkatzen duenean bezain haundi inoiz.

Urte Santuan gaude. Elkarrekin adiskidetzeko urtean. Lehengo kentu zaharrak ahaztea eskatzen du honek. Lehengo zorak barkatzea. Eta jakina haserre-bideak kentzea.

Adiskidetu behar haundia daukagu euskaldunok. Elkarrentzat eraman trikikoak bihurtu gara. Oso minberak gaude. "Atxotu" egin garel, dirudi. Berehalaxe erasten diskiogu elkarri txartelak eta errukirik gabe elkar zapustun dugu. Edonor bidaltzen dugu nolanahi gure siletik.

Adiskidetzeko eta elkarteko ordua berandutzen ari zaigu euskaldunei. Ez demakegu, geuren buruak ondatu gabe, gerorako utz. Errespeto gehiago, bide eta muga zabalxagoak behar ditugu.

Gaur, ordea, beste zerbait dugu gogoan. Legegizonak, elizgizonak, aldizkariak eta abarrek behin baino gehiagotan eskatu duten zerbait aipatu nahi genuke. Urte Santuan eta adiskidetzeko urtean gaudenez gero guk ere politikagatik edo gizarteko borrokatik askatasuna mugaturik daukatenentzat barkamen osoa eskatu nahi genuke.

Horretarako 122 zenbakian "Cuadernos para el Diálogo" k esandakoaz baliatu nahi genuke. Ez diogu geure kabuz ezer gehiago erasten horke eskariari. Honek dioen:

"Antzinako ohitura dugu Estaduko Buruzagiek Barkamen eskubide hau erabiltzea noizbehinka. Okerrak eta hutsegiteak zigortzeko eskubidearen ondoan hoiek barkatzeko eskubidea ere antzinakoa dugu.

Bi eratakia izan daiteke barkapena: zigorraren barkapena ematen duena bata, bestea, berri, oker eta hutsegitea ematen duena. Aurrenekoari indulto eta bigarrenari amnistia deritzate. Osoagoa da bigarrena, ez bait du zigorra bakarrik gutxitzen edo kentzen, baita zigor hori leparazi zien lege-haustearen okerra ere barkatzen die. Beraz, zigorraren sustrai diren legeen aldaketa ere sartzen da barkamen oso horretan.

Behin baino gehiagotan eskatu dugu orrialde hauetan politikako eta gizarteke arrazoiengatik itzalean daudenentzat askatasuna. Barkapen orokor honen nahia garbi azaldu zen 1970garrenean Leonen legegizonak eduki zuten batzarrean. Elizgizonak ere gogo bera erakutsi dute behin eta berri. Herriak oso pozik ikusiko luke honelako erabakia. (Iritzi berdinekoak izan ziren, alde batekoak eta bestekoak, gai honi buruz lehen aipaturiko legegizonen batzarre horretan).

Grezian, Jordanian, Turkian (orain Portugalen) egin denak, Espainian ere egokia gertatuko litzatekeela erakusten digu.

Beharrezkoa iruditsen zaigu, ez zigorrak ahaztea eta kentzea bakarrik, baita lege-haustearen okerrak barkatzea eta gizonaren lana zailtzen duten lege hoiek aldatzea ere, orain eta gero, elkarren artean bakean bizi gaitzen. Horretarako ez da aski bihotz zabalez zigorrak arintzea edo erabat kentzea. Berez oker ez diren egintzak okertzat harrerazten dituzten legeak aldatu behar dira. Bestela bakoitzak, bere iritzia zabaltzeko, kidekoekin biltzeko, elkartzeko eta asmoak agertzeko duen eskubidea murrizten bait da.

Politikoei barkapen orokor bat ematea litzateke herriaren bakerako eta elkar-bizitza sendo eta itxaropentsu baterako lehen urratsa".

Gu ere horretan gaude. On haundiak ekarriko lituzke honelako erabaki batek. Hala gerta dadila eskatzen diogu Jainkoari.

EGUN EGUNGOA

KATALUÑAKO BERRIAK

«El Vendrell» duzu Kataluñako herri handiska bat, ofizialki «Vendrell» oker deitua. Bertako dendari batek «El Vendrell» ezarri dio bere dendari izena eta alkateak multa bat ordain-erazi dio.

Leihoak zabaltzen ari direla diote, baina ni ez naute sinets-eraziko, bere herriari jatorrizko izenez deitzeagatik gizon bat zigortzen deno.

Daniel Ibargoitia

EUSKAL HERRIKO MENDIZALE-TASUNAREN HASERAK

(Zenbait oroitzapen Federazioaren

urre - eztaietan)

Aspalditik mendi-kiroletan ari garenontzat urte gogoangarria zaigu aurtengo hau. Hil honen 18an betetzen da mendizaleen erakunde nagusia, Federazioa, Elgetako plazan sortzearen 50garren urteburua. Hau dala eta, maiatz honen 19an izango dute mendizaleek, Elgetan bertan, anaitasunezko bilera.

Garai hartan Federazioaren sortzaile izan ziren elkarte edo bazkunetarik, uste dut, gaur egun lau besterik ez direla: C.D. Bilbao, Bilbao Alpino Club, Donostiako C.D. Fortuna eta C.D. Eibarkoa. Gainerakoak suntsitu ziren, baina beste asko sortu dira geroztik, eta gure egunotan karnetez ofizialki kirolagintzan, deportean ari direnetatik, mendizaleen federazioak ditu bazkiderik gehien.

Mendizaletasunak gauza asko ditu bere alde, Natura garbian ibiltzeaz, haize osasuntsua hartzeaz, bazter zokoak eta gailurrak ezagutzeaz gainera, batez ere, edozein adinetan praktikatu ahal izatearena. Gainera, sasoko eta ez hain sasoko daudenak zenbait ekintza berezi ere egin dezakete: ski, eskalada, speleologia eta abar. Zabalasun hauek ekarri dute kirolgintza honen ugaritasuna.

Baina, hastapenak kontuan hartuko baditugu, bestelako arrazoiak ere aurki genitzake. Industriagintza handiak, hiriak handitzeak, kalez eta etxez gogaiturik Naturaren bila irtetzeak bultzatu zuen gizona kirola hau hautatzera.

Joan zen mendearen azkenaldean hasi ziren mendi ibiltariak kiroltzale bezalako ekintzan, baina Bilboko Club Deportivoak jarri zuen, 1914ean, lehen konkursoa, kirola gisa urtean zenbait gailurretara igoerak jarriaz. Era hau herri-horri zabaldu zen garai hartako zenbait kirol bazkunetara, eta elkartez eta gizonez gehitza pentsatu uten erakunde nagusiago bat sortzea, denen arteko harreman eta elkartasunerako. Orduan sortu zuten Federación Vasco-Navarra de Alpinismo.

Ordurako, esan dugunez, baziren zenbait elkarte, eta hauetako batzuk hasiak ziren ibiltaritzako soiletik irtenaz beste zenbait ekintza bereziri helduaz. Esate baterako, Tosolako paper-tegietara etorri ziren noruegarrek ekarri zuten

ski egiteko ohitura, eta 1906an sortu zen Ski Club Tolosano. Tolosarrok izan ziren geroago Candanchú, skiatzeko toki paregabea, aurkitu zutenak eta baita lehen ostaturia toki hartan egin zutenak ere. Bilbo aldean ordea, eskaladak egiten hasiak ziren Federazioa sortu orduko. Eta sorturtean bertan, Orduñako Pico del Fraile eta Menako Ahorcado haizorrotza igo zituzten. Gainera laster heldu ziren bizkaitar haiek Naranjo de Buldes-en gailurrera ere. Eta ez ziren urte asko igaro Alpes mendietako gaurrik altuenak igo arte. Garai hartan, Sopena eta Espinosa izan ziren batez ere ekintza horretan gehien saiatu zirenak; azken hau Kilimanjarora ere bai, igoen.

Ordurako, Donostian eta Eibarren ere hasiak ziren eskaladak egiten, baina garai hartan apenas ezagutzen zen espezialitate honen teknika-rik. Gerrate ondoren hasi ginenok, Eibar eta Bilbon batez ere, teknika aurreratu xamarrek sartu genituen. Mallafré-ren liburua agertu ondoren, batez ere hobetu genuen teknika. Gaurko abantailak agirian daude edonongo mendi handi eta zailtara joan ahal izateko.

Speleologia bera, oso aspaldikoa zaigu gure herrian, mende honen lehen partetik datorkigu, baina beti pertsona soilak beren gisara edo arkeologoak beren jakintzaren beharrez. 1948an «Aranzadi» Zientzia Elkarteak sortzeaz batera, —elgarte honen sorreran zer ikusirik aski izan zuten Gipuzkoako mendizaleak—, bizkortu zen harpeak ikertzea, elkarte honen speleologi sailari esker.

Baina, Federazioa sortu zenerako, aldizkari baten premian aurkitu ziren gure mendizaleak eta 1926an sortu zuten «Pyrenaica» deitzen dena, eta zenbait gora-behera eta eragozpenen ondoren oraindik ere argitaratzen dena. «Pyrenaica» aldizkarian biltzen dira Euskal Herriko mendizaletasunaren ekintzak eta lanak. Mendiak eta mendizaletasunak inguratzen dituen gauzak eta kirol honen historia bera aldizkari hontan aurkitu behar dira. Gainera, aldizkari honek, edo aldizkari honi esker, mendizaletasunak, kirol bezala, goragoko maila bat hartzen du, mendizaleak beren ekintzaren idazle egitera bultzatzen ditu eta mendi ibiliak eta bideak adiaraztetik bestelako zenbait kultura gaitara eramaten ditu: zientzia naturalak, etnografia, toki-izenak, kartografiak eta abar bildu ditu. Beraz, ezta nolanahiko literatura «Pyrenaica» aldizkariak bere inguruan, edo bere orrialdeen barrera jaso duena.

Goi-maila heldu batean arkitzen zaigu, gaur egun, Euskal Herriko mendizaletasuna, aspaldiko etengabeko ekintzari esker. Maila honen adierazgarri ditugu azken urte hauetan mundu guzian zehar egin diren espedizioak, baina batez ere aurten bertan Himalaya-ko Everest-era antolatua, eguraldiak eta suerte apur baten laguntzaz burutu ahal izango dutena. «Tximista»-eko espedizio hau aurrera eramatea ezta txantxetako. Ohore hoberik ezin dukegu.

Eta, gaztetxo nintzanetik mendizaletasun honen espezialitate guziak zerbitu bete ditudalarik, urteen esperientziak erakutsi didana hainbat harturik, inolazko kontseilurik ematekotan, zera esango nuke, aspalditik datorkigun konkursogintza hori mendizaletasunaren haseretan dauden neska-mutiko eta gaztetxoentzat uzteko. Nagusiak hortan jarraitzea, haurkeria iduritzen zait, zeren mendiak berak berez ditu beste gauza atsegin asko probetxu hobeak ateratzeko, bai kirolaren aldetik eta bai jakintzaren aldetik. Gizona jantziago egingo duen zer ikusirik eta zer ikasirik franko bada hor gaindi.

J. SAN MARTIN

mendigoizale elkarteak rro hauk argitara eman ahal, berrogeita hamar urte betetzen dira 1924-eko maiatzaren 18an "Federación Vasco-Navarra de Montaña" delakoa sortu zela Elgetako plazan.

Euskal Herriko Mendigoizale Elkartek haren sorreraz, ekintzaz eta giroaz gu baino askoz ere hobeto eta ego-kiago mintzatzen zaigu Juan San Martin 3 garren orri-aldean, ez bait da bera alferrik mendigoizale euskaltzale baino lehenagotik, eta, gainera, mendigoizale elkarteke zuzendaritzakoa.

Edozein modutan, federazioak berak urte-erdi hau ospatzeko prestatu dituen saioez gainera, "Ozkarbi" taldeko elgetar gazteek ere beren programa burutu dute, hilaren 18 eta 19an. eratu asmoz.

Hilaren 18an. euskal kanta jaialdi bat eratzeke da, Elgetako bertako pelotalekuan. Hantxe izanen dira "Urretxindorrak", Xeberri, Lupe eta Jon Bergaretxe. Honako jaialdi hau Elgetako ikastelaren alde izanen da, eta gaueko 10etan. eratuko.

Biharamunean, goizeko 11etan. meza eliz nagusian, hildako mendigoizale guztien oroigarri. Ondoren, berrogeita hamar urteurren honetako oroit-harria agertaraziko da.

Bazkalaurretik "luntxa" eskainiko zaie herri agintari eta elkarte arduradun eta zuzendari. Ondoren, "Ozkarbi" taldearen dantza saioa eta "Endaleta" harrija-sotzailearen zenbait ekinaldi.

Azken batez, ordu biak inguruan, anai-arteko bazkaria pelotalekuan.

IX umeen euskal jaia

Irakurleak dakikeenez, IX Umeen Euskal Jaia dela eta S.C.R. Arrate elkarteak aurtun burutu duen programa. Hogeitaka egunen buruan zenbait saio desberdin muntatu da, eta hona azken aste honetako zerrenda:

Hilaren 21ean. Eskolaurreko Heziketa eta Irakaskintzaz eratu diren bost hitzaldietarik azkena izanen da. Estibaliz Gandariasbeitia "Haurra eta eskola kanpoko giroaz" mintzatuko da.

Biharamunean, Asentzio bezperan, "Euskal Soinuen Agerpena" izeneko jaialdia eratuko da. Mariano Barrenexea (alboka), Paulo Segarna (dultzaina), Edorta Agirre (Txalaparta, musu-kitarra eta toberak), Alejandro Aldekoa (txistu) eta "Argia" taldeko (txirula) soinu-jotzaileek hartuko dute parte.

Asentzio egunez "Kexka" dantza taldeak eta "Arrate" txistulariek nork bere emanaldia eskainiko dute. Horrez gainera, Haur Jotari Dantza Txapelketa, sokatira eta gainontzeko jolasak.

Maiatzaren 24ean. Kixki, Mixki eta Kaskamelon pailasok beren ohizko saio barregarria agertaraziko diete Eibarko haur eta umei.

Biharamunean, larunbat gauz, urteroko kanta jaialdia pelotalekuan. Hantxe izanen dira "Urretxindorrak", "Oihartzunak", Lupe, Gorka Knörr eta Jon Bergaretxe kantariak, bai eta Maltzeta eta Landakanda trikitilariak ere.

Azken batez, igande egunez, IX Umeen Euskal Jaia, umeek eta umeentzat egina.

hainbat gehiago

"Arantzadi" Zientzi eta Natur Elkarte arduradun delarik, eta Iñaki Linazasororen zuzendaritzapean, II Na-

● Eta horrenbeste jai, jaialdi eta omenaldien artean, horra Mikel Ugalde langilea hizlari. "Lan giroaren ebolutioaz" mintzatuko zaigu Eibarren, maiatzaren 28an. mintzatu ere.

aipamenak

Altsatsun Euskal Herri-artearen Erakusketa bat egin asmoz ari dira. Erakus-tokia baino ez da falta... tira ba!

Giputz kolezionatzailearen batek bi mila arte motaren eskaintza egin berri dio Altsatsu herriari, aukerako erakus-gela batetan gordeko diren baldintza bakarrarekin.

Halakorik ez zaio edozein herriri edozein egunetan gertatzen. Eta, balidin gertatuko balitz ere, agian Altsatsun bezalaxe, tokirik ez!

● Goi mailako arlo garrantzitsu eta sakonetan ezezik, Elizama aldatzen ari zaigu eraz eta molde, eguneroko gauza txikienetan ere. Beharke aldatu!

Gero eta gehiago dira —oraindik orain banaka batzuk lehengo sistimaz jarraitzen badute ere— elizkizun bakoitzaren ondoren (bataio, ezkontza, hileta...) faktura pasatu beharrean, eliz-barrutiko familien kuotez baliatzen diren parrokiak.

Badakigu jakin, bestalde, lehengo sistimaz erabat defizitarioak ziren parrokiak orain ere berdintsu jarraitzen dutela, baina, lehen juxtu samar ari zirenak, aldiz, orain lasaioago.

Aproba egin arte jendeak nola erantzuten duen ez jakin!

● Altzazu eta Gorla inguruan bergararren etxetto eta "soziedadek" ugaltzen diren artean, Elosu hustutzen ari.

Elosuko baserriak —Urola eta Deba bailaden artean— Bergara, Azkoiti eta Antzuolako lurraldeetan sakabana-turik daude, eta dagoeneko hogeiren bat familia baino ez da gelditzen goi aldean.

Azkoititik Elosurako bidea duela hamaika urte egin zen, eta Bergarara artekoa, berriz, orain dela hiruzpalau urte erabat bukatu.

Historia, denboraz egin ez diren gauzez eginik dugu.

● Orain dela bi urte eratu ziren Iruñean Arte Topaketak. Iskanbilarik ez zen, ez, falta, eta gauzak zenbaitek nahi bezala atera ez baziren ere, hurrengoan hobeto aterako zirelakoan utzi ziren, harako topaketak bi urtetarik behin egiteko programaturik bait zeuden.

Geroztik, bi urteok azkar asko joan zaizkigu, eta, joanak joan, harako asmo haretaz inor guti gogoratzen bide da egun. Eta... gogoraraziko duenik agertzen ez denez ba...

Iruñeko Arte Topaketak ezezik, Azpeitiko Urola Bilerak, Tolosako Hamabostaldia eta beste honelako biz-pahiru non geratu ote zaizkigun galde ahal dezakegu?

● Dinamarkako Federiko eta Jokin printze txikiak bost eta lau urte baino ez dituzte, baina dagoeneko badakizkete jakin —nork bere adinez ahal duen neurrian— hiru hizkuntza, ingeles, frantsesez eta danesez, alegia. Printze txikiak —sortzez eskubidez josiak— hiruzpalau izen eta edukitzen dituzte. Hizkuntzak ere beste horrenbeste, itxura denez. Euskaldunok, ordea, izen bakar bat ipintzeko ere erreguka ihardun behar izaten dugu, eta, hizkuntza ikasteko... zer esanik ez! Eskolan irakatsi nahi izan zigutenez, "erregla de tres, ximple".

ratur lanak ere ahal den neurrian kontutan hartuak izanen diren arren.

Amaitzeko, hitzez hitz kopiatuz: "Irati-k Euskal Herri osoa du gogoan eta aurrelari nahi du izan. Agian, harrera ona egina izanen zaio irakurleen artean. Esperantza horrekin abia dadila eta egin dezala bere bidea".

Ongi etorria ba Ipar Euskal Herriko lehen euskal editorial modernu hau, eta esperantza berberorrekina hona bere zuzenbidea, baldin irakurleen batek harpidetza egin nahi izanen balu edo: ZABAL - Bourgneuf karrika, 31. Baiona.

berri soilak

IKAS deitu elkarteak Ipar Euskal Herriko eskolatan euskaraz duen laguntza ahula aztertu du arestian, legearen arabera duen harrera eza salatuz alde batetik, eta legea, bere eskasian, ez betetzeagatik, bestetik.

● Ipar Euskal Herrian bertan zenbait jende kezka, azken bolada honetan ez delako etxagintzan usadiezko ardura eta arreta.

Ipar aldean sartu-irten bat egitea baino ez dago, bertako etxeen euskal estilo bereziak ohartu ahal izateko. Ipar Euskal Herrian bada, bai, problema larriagorik, baina honako hau ahaztutzeagatik ez dira besteak konponduko.

● Soseguz bada ere, Sasiola Abadetegi zaharraren arazoa aurrera doakigu. Joan zen uztailan sortu zen Sasiola Zaleen Elkarteak diru bilketan ari da.

Bestalde, Euskal Herriko Arkitekto Biltzarreko Kultur Batzordeak Urkula eta San Roman arkitektoak izendatu ditu, haren eraberritzeaz saia daitezten. Bi arkitekto hauk lehen ere aski ezagunak ditugu, berak bait dira Astigarribiako eliza ere berritu zutenak.

● Andoaingo "Ondarreta" ikastetxeko Guraso Elkarteak I Ondarreta Ipuin Sariketa prestatu berri du, Gipuzkoako eskola mutilen artean literatur zaletasuna eragin asmoz.

Honako sariketa honetan euskaraz nahiz gaztelaniaz parte har daiteke, eta irakurle interesatuak 6 garren orrialdeak irakurri ahal izanen ditu araudiaren ipi-apa guztiak.

● Gipuzkoako prokuradore den Escudero jaunak, Euskal Herrian eraikitzeke diren bost atomik zentralak salatu ditu Madrilan, honen kilometro gutitan eraikitze honek erakar ditzakeen ondorioak aztertutak izan daitezen erreguarrekin.

● Espainiako Gobernuak senar-emazteen eskubideak bateratuko dituen lege agiri berria aurkeztu dio arestian O.N.U. delako nazioarteko antolamenduari.

● Apurtxoren bat falta den arren, elgoibartarrek bildu dute ia esate baterako ikastolarako behar zituzten lehen zortzi milioik.

Diru bilketa honetaz arduratu den Urruzuno Patronatoak, herri guztiari esker onez omenaldi bat egitea erabaki du, eta, dagoeneko, programa asmatzen ari.

● HERRIA astekarian irakurtzen ahal ditugu Frantziako hauteskunde gora-beherak. Zenbait Giscard d'Estaing-en alde. Beste hainbat Mitterrand-en. "Herriko Alderdi Sozialista" deitu euskaldun politika talde berriak, hain zuzen, Mitterrand-en aldeko agiri labur bat jakinarazi du.

Bada ez bat eta ez besterekin ez dagoenik, ezker zein eskuin Euskal Herriak bi hoiekin jai duela pentsatzen duenik, alegia. Halako euskaldunek, alsaziar, bretoi, okzitano, korzo, katalunyar eta flamandesarekin batera, "Parti Fédéraliste Européen" delakoa sortarazi dute, eta Guy Heraud aurkeztu dute Frantziako "president-gai" bezala. Ez, noski, lehen urte honetan eze garrantzizkorik lortuko delakoan, baina bai minoria guztiak elkartuz indar bat agertu nahi asmoz.

Jakina, hau, guzti hau lehen hauteskundeak baino lehenago zen. Orain gauzak aldatuak dira. Batz bestea Ipar Euskal Herria eskuin mintzatu izan zaigu aspaldiko hautuetan. Agian garai da aldatzeko. Ez, noski (eta zoritxarrez), Mitterrand-ekin gauzak erabat aldatuko direlako, baina Giscard-ekin behintzat, lehengo lepotik burua, segurutik.

azken berria

Ustekabean horra non gaixotu zaigun Jon Bergaretxe kantari kantari gaztea. Lagun artean zela batpatean hustu zaio eskuin aldeko birika. Hemezortzi urte, ilusioz beterik, hiru kantaldi zituen zortzi egunen buruan. Orain, berriz, ohean egon beharko omen du berrogeitaka egunetan, eta, segurutik, ez bide du kantatu ahal izanen pare bat hilabetetan.

—Kantaria mututu zaigu, bai, baina bi hilabetetako isilune hau ez ahal zaio aukeran etorriko, sorkunde lanetan saiatzeko! Ez etsi.

● Jon Bergaretxeren ordezkari nork kantatuko duen Eskoriatzan ez dugu jakiterik izan. Eibarren Benito Lertxundi, seguru asko. Elgetan, aldiz, Sakabi eta Eganaxpi trikitilariak.

● Maiatzaren 18an. "Txanton Piperri" deritzan euskal opera aurkeztuko da Bergarako San Pedro Elizan. Honako hau maiatzaren 6an. aurkeztuko zen Arrasateko "Danok" kanta taldea, baina atzeratu egin behar izan zuen baritonoa gaixotu zela eta.

● Lar berandu bada ere, hona Bizkaitik datorkigun azken berria. Nahiz eta berandu aipatzen dugu, Bizkaitik bertsoari buruzko edozein berri interesgarri bait da informazio gisa.

Hilaren 15ean. eratzeke zen hitzaldi bat. Abel Muniategi "Bizkaitik Bertsolari Eskolez" mintzatzeko zen.

Biharamunean, hilaren 16an., bertsolari gazteen ihardunaldia. Alfonsito Irigoien gidaritzapean, Amurizaga (Zornotza), Usaola (Garai) Sagardui (Muxika), Intxaurraga (Zeberio), Enbeita (Muxika) eta Areitio (Abadiño) bertsolariak aritzeko ziren.

Bi saio hauk Deustuko Unibertsitateko Euskal Kultur Mintegiak eratuak izan dira.

PORTUGAL: ITXAROPENAREN ATEAK ZABALIK

Mendebaleko kapitalismoa larri-dura latzak jasaiten ari den garaian, Gobernari politikoak, gabetik goizera amiltegitratzen diren sasoiotan; Heat, Agnew, Brandt eta agian laister Nixon: Herri menperatuek, beren burujabetasuna inoiz bezain ozenki aldarrikatzen duten egunotan; Europako fasizmorik urtetsuena herioak hartu du.

Harrigarria izan da salazarismoaren amaiera ezin laisterragoa. 1926garrenetik gaurdaino iraun duen agintaritzaren larderiakoa, ordu gutxiaren baitan, inongo defentsailerik gabe birrindurik, buztinezko jauregi bat bailitzan! Birrintzailiek ez dute lanuzte eta gose grebarik egin, ez dira izan, ez ezkertiarak, ez da proletarioaren ordezkariak ere; harmadaren kapitana eta gudalburuak baizik. Portugalgo fasizmoa, bere sostengatzaileen artean sorturiko ondorez eta barnekontrazioak suntsitu dute. Caetano berak, azken zorian, agintaritzaren tresnak herriari ez baino ordena gorde eta zainduko zuen Spínola gudalburuari emaniko zizkiola agindu zuen. Saihets honetarik begiraturik, Portugalgo kolpea «palaziegoo» izan da. Hots, goren mailako burjesiak, herriaz baliatzeke, bere kabuz prestatu duen ekintza. Herriak besoak tolestaturik itxoin zuen kolpearen tenorean.

Portugalgo burjesia kapitalistari, Salazarrek eraikitako fasizmoa, neurri-neurrira zetorkion, oraintsu arte. Bestela esan, Portugalgo gizaklase zuzendaria salazarista zen eta Salazarren bidez mintzo ohi zen. Alabaina, egungo egunean, salazarismoak (ohar Caetano, haren morroi biluz zela) Portugalgo kapitalismoa aterabiderik gabeko zurrunbilara amildu du. Gaurregun Portugalgo kapitalismoari ez zaio inodikan ere salazarismoan jarraitzea komeni; halakorik egitea, bere buruari harrika ematea litzaioke.

—oOo—

Portugal internazionalki ez da batere ongi ikusia izan. ONU-k sarritan zigortu izan ditu haren egitadak. Mundu guztiak gaitzetsi zituen iazko urtean Wiriyamu-n hauzoan Mozambiqueko lurraldeetan, FRELINO-ko (Frente de Liberación de Mozambique) gerrileroak harrapatu beharrez, eta berauen babesle ziren ustetan burutu zuten mehatxua: la-rehun wiriyamundar batere kupidarik gabe hil zituzten. Londresko kazetari talde bat izan zen, Hastings apaizaren txostena ikasi ondoren, protestarik gehiena egin zuen taldea. ONUk batzorde bat izenda ze-

zala, Wiriyamunen gertatua sala-zezan, eskatu zuen. Baina Caetanok hau erantzun: «un equipo de la ONU sería en contra de la verdad y opuesto a nuestros intereses». Amílcar Cabral Guinean eta beste zenbat izkutuko hilketak? izkutuan baino egunen batetan herriek deihadartuko dituzten hilketak!

1970garrengo Uztailean Paulo VI Aitasanduak, Amílcar Cabral, Agostinho Neto eta Marcelino dos Santos-i ikustaldi bat baimendu zien. Hiru gerrilero hauek ofizialki hartuak izan zirelako, Caetanoren gobernuak hegigoaz haserretu zen, eta geroztik Vatikanorekiko elkarbideak ez ziren onbidatu.

O.C.D.E.ko elkartearen dagoen aberriak txiroena Portugal izaki. Buru bakoitzeko errenta 750 dolare bakarrik. Ekonomiaren barnegitura ahula, industriagintza hastapenetan eta eskulanik eza, batez ere eskulan gaztea eta profesionalizazioa industriagintzan arraz beharrezkoa, berekin zamaturik ditu Portugalak. Urtero, Angola, Mozambique eta Guinea Bissau-ra 145.000 portuges gazte heltzen dira, han gudaritzaren egikizunet lotzen zaizkie. Eta beste 100.000 gazte, gutxi gorabehera, isilpean ihesari emanaz Europan barna sakabanaturik. Herri-lan-gilegoaren altzotik gazte andana hau kenduz gero ekonomi egitura indarge gelditzen da.

Afrikako abertsaletasunak eragirik, 1961an, tenore honetan Afrikaldeko zenbait herri, esate baterako Kongo, Europako metropolien aurka sutsu borrokaturik ziharduen, Angolako herria Portugalgo imperialismoaren aurka irmoki altxatu zen. 1964an Mozambiquek beste horrenbeste egin zuen. Angola Mozambique eta Guinea Bissau geroz eta ozenkiago mintzo dira bere burujabetasunaren alde. Kontura gaitzen hiru aberriok Afrikaldeko burru-karen testoiinguruan kokaturik dadelat eta Portugal baino erresuma boteretsuagoek Afrikaldeko koloniak askatasunean utzi dituztela. Portugalgo imperialismo klasikoa desagokia eta desgaraikoa da, etorkizunik gabea eta bakar bakarrik bortxaren bidez sostenga daitekeena. Eta azkenengo bide bakar haxe darabilki, ibili ere! Portugalak, bere ekonomiaren kaltetan, Herri-gostuaren zatiparte izugarri bat xahutzen du bere imperioaren defentsan.

Ondorengo dato hauek Herri-gostuaren diru kopuritik, defentsarako zenbat zatiparte maneiatzen duen frogatzen dute.

URTEAK

DEFENTSA-GOSTUAK

	1949	1954	1960	1961	1965	1968	1970
	% 23	% 26,8	% 25,2	% 35,6	% 40,2	% 42,4	% 42,70

SPÍNOLA

Ekonomia-indarren arabera, agian Portugal izango da mundu guztian, defentsan dirutzarik gehiena xahutzen duen aberria. Gerrate gorrian bizi diren aberriek, batez ere Ekialdekoek, bakarrik daduzkate gisa honetako diru kopuruak defentsari eskainirik. Portugal gerrako-ekonomian bizi dela esateaz nor harritu beraz!

Buruhauste gehiegi batera metatu zaizkio, bederatzi miloi biztanle dituen aberri pobre bati. Afrikaldeko herri zantatuaren problemak muin muineraino sartu zaizkio eta dialektikoki metropoliko problema nagusi bihurtu. Hau garbi ikusi bide dute politikorik ausarteenak, Spínolaren aldarriari, «itsasandikako eskualdeen konponbidea, harmadan ez baino politikan datza», amore egin diote.

SPÍNOLA BURUZAGI BERRIA

Antonio Spínola, «Portugal e o Futuro» liburu ospetsuaren egilea, bi hilabetetan 250.000 ale saldu da, 64 urtetako militar bat da. Portugalgo harmadak duen jeneralik ohotsuena eta zentzatuena. Salazarismoaren ankerkeriei aski esanik, Portugalentzat estrategia berri bat proposatzen biziki arduratu izan da. Spínola, betidanik eskuindar moduan agertzen zaigu. 1941an nazitarrekin batera Stalingradon ibili zen. Ordenaren eustaille porrokatua izanik, Angolara lehenbizi eta Guinea Bissaura geroztik, bidali zuten, hango gerrilak garai zitzen. Spínola, Portugalgo kapital monopolistari itsatsirik dago. C.U.F. (Companhia Uniao Fabril) ia Guinea Bissau guztia kontrolatzen duen elkarteari eta Champalimand, Portugalgo altzairu guztiaren jabea, bereziki. Empresa

honetako kontseilari bat Antonio Spínola bera izaki.

Eskuindar buruzagi berri honek, Portugal, Merkatu Batera hurbil-duaz, berritu, demokratizatu eta europatartu nahi du.

Helburu hauek lortzen zazpi ahalak egin beharko ditu, erdipuerdizka ibiltzeke. Zeren, Portugal, 48 urtetako fazismo gaitzak txirotasunetik ez du askatu. Alderantziz Afrikaldeko herriak menderatu beharrez sortu duen gerla imperialistak, non Argelia Frantziari eta Vietnamia U.S.A.ri antzo, aterabiderik gabeko lezezulo beltzera eraman du. Salazarismoak, Portugal, herri eri, biluz eta behartsu utzi du. Europako zerbizurik kaskarrenak beekin: 1.000 haur jaioberretarik 55,45 hiltzen dira. 1.037 biztanlerentzat midiku bakarra! Eremu gaitzak eta herrialde osoak, Faro, Beja, Evora, Portalegre, Viseu eta analfabetismoaren menpean! esperteak gainezka eta herbeste-bortxatuak milaka! Hauxe izan da funtsean, 48 urtetako gobernamolde larderiakioak portugaldarrei, utzi dien altxorra.

Angola, 1.246.700 km.², 5.431.000 bizilagun, Mozambique, 783.030 m.², 7.360.300 bizilagun Guinea Bissau, 36.125 km.² 530.000 bizilagun, kolonialismoaren zaharren eta klasikoen antzera taxuturik daude. Batetik, be-

ren metropoli xurgatzailea lehen-gai edo material hornitzen dute. Bestetik, koloniapeko baldinkizunik arruntenak beteaz, metropolin, Portugalen alegia, eraikiriko etekinak ezinbestez erosi beharra. Oraindai-no Portugal ez zaio beste biderik hartzerik iruditu. Herri kolonizatuok sortu dizkieten problema guztiei modu batez erantzun izan ohi dio: Bortxakeriaz.

Spínola jaunak, bere liburuan dienez bada beste biderik ere. Bere proposamenduan estatuto berri bat aipatzen du, Estatuto honetan, Spínolak itsasoz haruntzako herrientzat autodeterminazioa eskatzen du; baina autodeterminazio arraz portu-gest. Besteen artean, Mozambiquek ez dugu uste onar lezakeanik behintzat. Eta berriro ere gaurko Portugalgo gobernuarentzat Afrikaldeko herri zantatuaren askatzea izango da giltzarri.

Zama astuna, Portugalgo gobernu berriari, salazarismoak utzi di-na, era askotariko problemak sorturik daduzka iadanik. Burutan atarako ote ditu? Ezin uka oinarritzko zenbait ekintza egin ez dutenik ere, aste honetan «Partido Popular Democrático» sortu da, eta gobernu bat, probisionalki eraikitzen ari dira. Bidean europatarrak begi onez ikusi dute portugaldarren al-daketa sakona. Portugalen itxaropenaren atek zabalik daude. Alafede.

ANATSAN

ETXEKO - ANDRE: IRAUN ARAZI ZURE ARROPEI ONOKO JABOI ONEKIN:

JABON LAGARTO

Zure garbiketa maitasun egiten be'zuen

ATOMIZADO LAGARTO — Jabon erabilki bati
Eskuz be'zabiltz, LAGARTO — Jabon berri dena erabil

JABON LAGARTO, garbiketa eta jabon berrak
Etxeko-andrearentzat onak diren ogelak.

¡JABON LAGARTO!

Transportes

azkar s. a.

ERAMAN - EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia, Cartagena, Granada, Almería, Santander, Valladolid, Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo, Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak.

Hernanirako bide nagusia, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

JOSTUNDEGIA

MODISTEGIA

Urbietia, 66

DONOSTIA

GIPUZKOA'KO NEKAZARITZA PIZTU ETA INDARTU

Gure ardurarik aundienetako bat, Gipuzkoa'ko nekazaritza piztu eta indartzea da; era ontan, probintziko aberastasuna geitu egiten bai dugu. Gure laguntzakin:

— maisterrak bere baserria erosi dezake.
— nekazaritzarako tresnak erosi.
— abereentzat dituan ikulluak berritu.
— kasta oneko beiak erosi.
Gizartea atsegiñagoa egin.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA

25.000 pezetako zigorra ZERUKO ARGIAri

Zigor hau eman digu «Ministerio de Información y Turismo»-k 1973garrengo Urriaren 14ean, ZERUKO ARGIAN, argitaratu zen «Ikastolaren Etsaiak» deitu lanagatik.

Hona agiriak dioena:

CONSIDERANDO.—Que por lo que se refiere a la cuestión de competencia suscitada por D.ª María Juana Azurza Aristeguieta, es de señalar que del examen de los antecedentes que obran en el expediente, resulta que en la cabecera de la publicación y bajo el título de la misma, figura la indicación «Redacción y Administración. Oquendo 22, San Sebastián», e incluso en el pie de imprenta se señala junto al domicilio y razón social de la empresa editora, Orden Capuchina de la provincia religiosa de Navarra, Cantabria y Aragón, empresa de ámbito regional cuya sede central reside en Pamplona, la indicación «En San Sebastián (Donostia) Oquendo 22», y si se considera que el motivo del que trae causa el expediente deriva del contenido ideológico del número correspondiente al 14 de octubre de 1973, resulta evidente que el ámbito en que se ha producido infracción es el lugar de la Redacción y Administración de la revista «ZERUKO ARGIA», que, como queda demostrado, es San Sebastián, y no el lugar donde radica la empresa editora o donde se realiza la materialidad de su impresión, máxime si se considera que a tenor del artículo 39 de la Ley de Prensa e Imprenta es el director el responsable de cuantas infracciones se cometan a través del medio informativo a su cargo cuyo domicilio, a mayor abundamiento, radica en San Sebastián, calle Matia n.º 14, de conformidad con lo preceptuado en el artículo 35.1, de la Ley de Prensa e Imprenta, por todo lo cual no es de estimar la alegación hecha por D.ª María Juana Azurza, de infracción del artículo 3.º de la Orden Ministerial de 22 de octubre de 1952, y en consecuencia la decisión del Ilmo. Sr. Director General de Prensa, de ordenar instruir el expediente a la Delegación del Departamento de Guipúzcoa es ajustada a derecho.

CONSIDERANDO.—Que, en cualquier caso, es irrelevante la cuestión de competencia planteada, porque las Delegaciones Provinciales a las que se refiere la expedientada, son en último término, dependencias del mismo Departamento Ministerial que, al respecto sobre esta materia, ejerce una única competencia administrativa, al amparo del artículo 8 de la Ley de Prensa e Imprenta.

CONSIDERANDO.—Que las alegaciones hechas por la directora en relación con la traducción del texto en cuestión, no se pueden estimar, por cuanto compulsadas

las traducciones efectuadas por la Delegación instructora y la aportada por la expedientada, se observa, concretamente en lo que atañe al párrafo origen del expediente y que, como tal, se transcribió en el pliego de cargos, que ambas coinciden sustancialmente. Así, en la primera se dice: «En nuestro deseo de nacionalidad está el porvenir del vasquismo. El porvenir de la nacionalidad vasca depende de la actuación política de los hombres de Euskal-Erria y de fuera. Sin vascuence no habría nacin vasca ni tampoco Euskal-Erria, cualquier actuación política de hoy día tiene que tomar la posición histórica imprimida por la voluntad del pueblo»; y en la segunda se manifiesta textualmente: «El porvenir del vasquismo está en nuestra nacionalidad. Y el porvenir de la nacionalidad vasca yace en la actitud política de los hombres del pueblo vasco. Y cualquier actitud política de hoy ha de tomar como base toda la historia vasca, la historia en la que el pueblo ha impreso su voluntad», resultando en consecuencia carente de base la alegación de la directora del semanario de que una errónea traducción haya podido dar motivo a la instrucción del expediente, pues, según queda de manifiesto ambas versiones son idénticas en su alcance y finalidad.

CONSIDERANDO.—Que en lo que respecta al fondo del asunto, es indudable que las continuas alusiones a la «nación» o «nacionalidad vasca», en términos de acusada y notoria independencia, entrañan la idea de considerar a la nación vasca como si fuera distinta del conjunto nacional, dando al comentario un sentido y significado que no se puede soslayar ni tampoco interpretar de manera diferente a como aquí se hace.

CONSIDERANDO.—Que por lo expuesto en los considerandos anteriores, especialmente en el último, el comentario titulado «Los enemigos de las Ikastolas» constituye infracción, sobre todo el párrafo transcrito en el pliego de cargos, del artículo 2.º de la Ley de Prensa e Imprenta, en lo que se refiere al debido acatamiento a las Leyes Fundamentales, concretamente al Principio IV de la Ley de Principios del Movimiento Nacional, en relación con el artículo 33 del Fuero de los Españoles, por cuanto se atenta a la unidad nacional de España.

CONSIDERANDO.—Que en orden a la calificación de la infracción

que se declara cometida, es de tener en cuenta lo previsto en el artículo 68, dos, de la Ley de Prensa e Imprenta, y en consecuencia debe calificarse dicha infracción como de carácter leve.

CONSIDERANDO.—Que dicha infracción administrativamente engendra la responsabilidad de doña María Juana Azurza Aristeguieta como directora de la publicación periódica «ZERUKO ARGIA», a tenor de lo prevenido en el artículo 39 del citado texto legal, debiendo declararse igualmente la responsabilidad solidaria a estos efectos de la empresa propietaria de la publicación.

CONSIDERANDO.—Que según establece el artículo 70, uno, de la Ley de Prensa e Imprenta, en relación con el 1.1. del Decreto 28/74 de 11 de enero, la competencia para corregir las infracciones administrativas de carácter leve, corresponde al Director General de Régimen Jurídico de la Prensa.

Por cuanto antecede:

Esta Dirección General de Régimen Jurídico de la Prensa, a la vista de las actuaciones practicadas, ha resuelto imponer a D.ª María Juana Azurza Aristeguieta, en su calidad de directora de la revista «ZERUKO ARGIA», de San Sebastián, como responsable de una infracción administrativa de carácter leve del artículo 2.º de la Ley de Prensa e Imprenta, la sanción de multa de VEINTICINCO MIL PESETAS, prevista en el artículo 69, uno, a), primero, de la indicada Ley».

San Sebastián, 2 de Mayo de 1974.

P.D.
EL DELEGADO PROVINCIAL

bazkari onaren zainpargarria
eta txarraren esialgarria

LA CASA
DEL CAFE

Juan Irujo

San Marcial, 19 - Urrut. 413801
Donostia

Ondarreta ipui, lehen sariketa probintziala

Andoaingo «Ondarreta» ikastetxeko ikasleen Gurasoen Elkar-teak, Donostiako Aurrezki Kutxa Municipalaren laguntzaren, gipuzkoar eskola-umeen artean literaturagintzarako gogoia sortzeko asmo biziz, probintziako lehen «Ondarreta» ipuin sariketa eratu du.

Oinarri hauk beteko dira:

1. Idazlanak nahiz erdaraz nahiz euskaraz idatziko dira.
2. Oinarriko hezieran, bigarren aroan, Gipuzkoako edozein ikastetxetan izena emanik duen normahik parte har dezake.
3. Bai euskarazkoei bai erdarazkoei hiru sari emango zaizkio: 5.000, 3.000 eta 2.000 pezeta; sariok ezin daitezke zati ari guttiago eman gabe utzi.
4. Sarietako diren ipuiez bere oldera eta moldera balia daiteke «Ondarreta» ikastetxea.
5. Edozein gaiz idatz dezakete idazleek. Bi folio mekanografatu guttienez eta sei gehienez; folioak alde batetik bakarrik idatziko dira, lerro bateko tartea uzten delarik.
6. Idazlanak sobre itxi batetan bidaliko dira, azalaren gainean lema bat duelarik. Hor bertan esango da euskarazko ala erdarazko lana denez. Idazlanak honera bidaliko dira: Colegio nacional de Ondarreta. Calle Mayor, s/n. Apartado de Correos 40.
7. Bi epai mahai izendatuko dira, bi hizkuntzen arauera. Saritutako ipuiek argitara emango dira.
8. Andoaingo Ondarreta ikastetxeak, herriko prentsaren bidez, sariketa honen zertzelada guztiak zabalduko ditu.
9. Norbaitek beste argitasunik nahi badu galda beza «Ondarreta» ikastetxera, edo hotsegin bestela 358.475 telefonora.

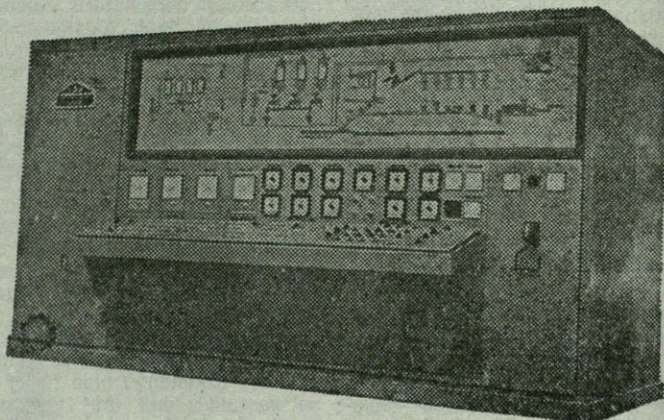
MITXELENA

ORDULARI ETA BITXITEGIA

Del honi jarraituz bazatoz
zure erlojua KANARIAS bertan
baño merkeago erosiko duzu

Matxin Arzu, 1

ONDARRABI

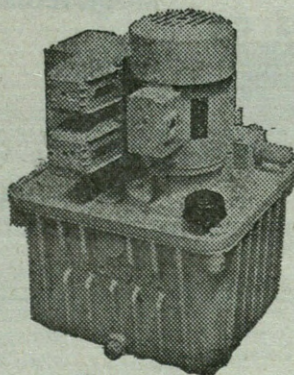

TXIMIST-INDAR SAILLA

Departamento ELECTRICIDAD

LANERAKO, BANAKETARAKO TA AGINTZEKO TREBAGITZA

Aparatos de manobra, distribución y control

OLIO-INDAR SAILLA

Departamento
HIDRAULICO

GARBE-LAHMEYER
WUPPERTAL-ALEMANIA'ko
Etxearen banaketa ta
teknika laguntza

Banaketa ta Teknika laguntza:

REX-ROTH GMBH Alemania
RUHRITAI Sp A Olio-indarra. Italia
TUROLLA Sp A. Italia

Goimendi - Automatismo

AUTOMATISMO

Lantegi ta landolak:
Jolasokietak (Herrera)
SAN SEBASTIAN
Urrut. 353840 (7 ari) ta 351860
Telex. 36173 GOIME E
Erakusketa eta denda:
Iparraguirre, 15-SAN SEBASTIAN
Urrut. 428082 ta 428625
Ordezkaritza:
Euliojo Sordani, 18. Urrut. 220065-06
VITORIA

LAGUN ZAIGUZU

Dabilena erortzen omen da, Guri ere horixe gertatu zaigu. Behaztopa egin dugu ustekabean.

Legearen barruan ibili behar dugu. Hala genbiltzala us-te genuen. Baina bidetik bazterrera aterara gara, ustekabe, esan digutenez.

Gure uestez, legeak onartzen ez dituenak, hartzen genituen «ikastolaren etsai» bezala. Legearen hesparruan eginiko idazlana zen gure iritziz. Legearen aurkako bilakatu da, ordea.

Eta, jakina, lehenaz gainera gure diru-poltsa zimurtuko du zigor honek.

Hau gogoan izanik, saia zaitez harpidedun berri bat egiten. Edo eman zazu besteetan baino harpide-sari mar-dulxeagoa.

Zuk zeuk, ikus nola lagundu Z. Argiari une larri ho-netan.

LIBURUAK

GIPUZKOAKO DANTZAK

Argitara berria du Gipuzkoako Aurrezki Kutxak Juan Ignazio Iztueta-
ren *Gipuzkoako Dantzak* deitu liburu-
a. Zorionik beroenak liburu hori
ber-argitaratzeko ahaleginak egin
dituzten. Batez era Aurrezki Ku-
txa Probitzialari.

Hiru azal, hiru izenburu eta hiru
hitzaurre: Hirukote honetan biltzen
eta oinarritzen da Iztueta-
ren liburu honen kondaira. Folkloreaz
bakarra da agian. *Peut-être unique*
dans la bibliographie du Folklore
deitu zion Charles Bordes-ek. Hitz
hauek ez zituen esan Gipuzkoan idat-
zitako musikako lehen liburuak ze-
lako, musika-folkloreaz idatzitako le-
hen liburuak zelako baizik munduan.
Hori adierazi nahi zuen behintzat.
Charles Bordes-ek. Munduan aurre-
nekoa ez bada ere aurrenetakoa du-
gu halere.

Lehenengo mendearen erdi aldera
hartzten du indarra idatzitako mu-
sika-folkloreak. Ingalaterran, Esko-
zian eta Irlandan XVIIIgarren men-
dearen haserako baziren, folklore
liburugintzan bezala beste gauza
askotan ere, aintzindariak. Mende
honen bukaerako Errusian. XIXga-
rren mendearen haseran, berri, Di-
namarkan, Noruegan, Suezian eta
Austrian.

1826garren urtean azaltzen da gu-
re zaldibitarren lana, nahiz eta
lehendik lan horretan hasia egon,
dantzak eta musika biltzen. Fran-
tziaren Hego aldean ez da joera
hau suspertzen 1840garren arte.
Ipar Euskal Herrian, ez da ezer er-
netzen ikusten 1869garren arte.
Orduantxe argitaratzen du Mme. de
la Villéhié-k *Souvenirs des Pyréné-
es* deitu abesti-xorta.

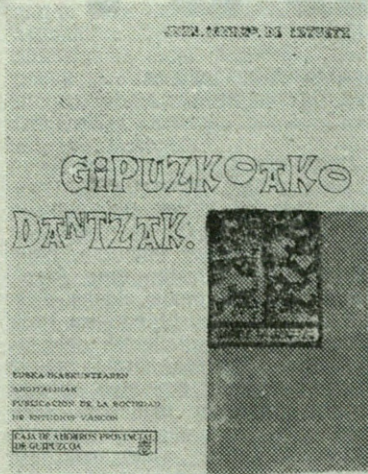
Burutzio zoragarria izan zuen Iz-
tueta. Eta bere amets hau buru-
tzeko lagun onak izan zituen Ma-
nuel Larrarte eta Pedro Albeniz.

Juan Karlos Gortazar eta aita Do-
nostiak moldatu zutenetik harturik
argitaratu du Aurrezki Kutxak. «So-
ciedad de estudios vascos» deitu-
riko Musika eta Dantza sailean bu-
ru izan ziren bata bestearen ondoan
bi jaun hauek. Aita Donostiak, bere
aurrekoak, hots, Gortazarrek egi-
ni-ko lana onartuaz inprimategira era-
man zuen.

Geroztik ohar batzuk egin zaiz-
kio Gortazar-Donostiak moldatutako
edizioari: abesti batzuetako konpas
aldaketak, Iztueta 6/8an jarri zuen
Gortazar-Donostiak 5/8an jarri
zuten, inoiz. Azter ditzagun zati ba-
tzuk. Aita Donostiak «Sociedad de
estudios vascos»eko argitalpenaren
hitzazurrean izendatzen dituen zen-
bakiak dituz honako hauek: 4, 19,
31, 32, 33, 34, 37, 39, eta 52. Beste
zati guztiak berdin daude bi argital-
penetan.

Zertan oinarritzen ditu aita Do-
nostiak Gortazar eta biek eginiko
aldaketak? Ez idatzeko ohituran,
noski, jotzeko ohituran baizik. Ho-
rretarako Tolosan gertatua aipatzen
digu. Ezaguna da Tolosan Besta Be-
rriz dantzatzeko den zortzikoa. Izan
zuen bandak euskalduna ez zen zu-
zendaria. Ohitura zen bezala jotzen
hasi ziren zortzikoa, 5/8an hain zu-
zen ere, eta ez idatzirik zegoen
6/8an. Geldi arazi egin zituen mu-
sikaok, zuzendariak idatzita zegoen
bezala jotzen ez zutelako. Eztabai-
da gogorra izan zuten, baina mu-
sikaok atera zuten arrazoia. Ez pa-
perein, musikoen birhotzean baizik
zegoen egiazko ritmoa.

Berria da zortzikoa 5/8an idatze-
ko ohitura. Halere bada zenbait zo-
rtziko 5/8an idatzirik XVIIIgarren
mendearen azkenean. Baita XIXga-
rren mendean Guillermo de Hum-
boldt-i bidali zitzaizkion paperetan
ere. Ohar argigarri bat dago gai-
nara paper hoietan 6/8ko zortziko-
ari buruz: «Beren musikari ondo ez
dagokiola euskaldun askok 6/8ko-
aren ordez 5/8koa jarri du, hau bait
da egiazkoa (*qui est la véritable*).
Gaizki jotzen dute musiko berriek
6/8 edo 3/8an idatzirik dagoen zo-
rtzikoa, baina oso ondo 5/8an ida-

zitakoa». Iztueta 31garren zen-
bakian dagoen zortzikoa Guillermo
de Humboldt-i bidalitakoa da. Eta
jakina, Gipuzkoako Dantzak Iztue-
tak azaldu baino mendelaurren bat
lehenago 5/8an idatzirik dago (1).

—oOo—

Zilegi bekigu Iztueta-
ren ber-argitaratzeak zer-nola izan be-
har zuteen esatea. Gure ustez 1826-
garrenean Iztueta argitaratu zuena
hartu behar zen oinarritzat eta li-
buruaren bukaera Gortazar-Dono-
stiak 5/8an jarritako bederatzi piezak
sar zitezkeen. Honela liburu batean
edukiko genituen Iztueta-
ren edizio agurgarria eta bi musiko hoen iri-
tzia.

Are gehiago: Iztueta-
ren jorraz liburu berri bat eskatuko
nake. Nondik hartu zituen behar da.
Nahitaez aurkituko genituzke artxi-
boetan dantza paperak. Nonbaitetik
hartu ziren Humboldt-i bidalitakoak
ere. Baina ez dakigu. Eta hau Iz-
tueta-
ren Gipuzkoako Dantzak argi-
taratu baino hogeiren bat urte le-
henago gertatu zen. Hori batetik.
Bestetik, berri, Hernaniko organis-
ta Manuel Larrarte eta Pedro Al-
beniz izan zituen laguntzaile. Zer
laguntza eman zioten Iztueta-
ri?

Bienbitartean gure txalorik bero-
enak Aurrezki Kutxari eta liburuaren
ber-argitaratze honetan lan egin du-
tenei. Izan ere beharrezkoa bait zen
gure aurrekoen kultura-eta jolas-
indar berri bat eman nahirik ga-
biltzen garai honetan.

OYANGIBELDAR

(1) XVgarren menderako ezar-
tzen zen 5/8 espainiako polifoniar,
dirudinez. Antonio Margeli, Madri-
lleko katedraleko abeslaria, ohar-
tzen da 1932garrenean honetaz.
«Essai d'une Bibliographie Musicale
Basque» deituriko hitzaldian ematen
digu aita Donostiak honen be-
rri, 1932garrenean, Baionan.

UDAKO Ilgarren EUSKAL UNIBERSITATEA

Joan den urtean IKAS Elkartek
antolatu zuen Udako In Euskal
Unibersitate Donibane Lohizunen,
«Maurice Ravel» Lizeoan.

Azken egunean unibersitari mul-
tzo ederra elgarretaratu zen kriti-
ka baten egiteko eta datorren Uni-
bersitateari buruz erabaki batzuen
finkatzeko. Hala nola:

1. Ikasgaiak ez lirateke entzute
hutszkoak izan behar U.E.U.n
2. Ikerketarako lan sail batzu,
landuz eraman behar lirateke.
3. Diru aldetik, Hego aldeko
ikasleentzat Unibersitatea garestie-
gi da.

Kritika hauei begiratu eta, in-
kesta paper bat bidali diegu ira-
kasle eta ikasle gehienei, bai eta
talde batzuei ere: Mende Berri,
Zabal, Euskalduntzen, EKT (Elhu-
yar), Siadeco, Jakin, Anaitasuna,
Zeruko Argia, Euskal Kultur Min-
tegia etabar...

Bestalde, bi biltzar egin dira: ba-
ta Baionan eta bestea Donostian.
Inkestako erantzunen eta iritzien
gehienez arabera erabakiak finka-
tu ditugu:

1. TOKIA: Donibane Lohizunen
eginen da Udako Euskal Unibersita-
tearen «Lycée Maurice Ravel» Ika-
setxean.
2. EGUNAK: irailaren 2tik 13ra
arte.
3. LANAKO MOLDEA:

a) Diziplina bakoitzeko azterke-
ta lanak.

—13 lan sail aukeratu ditugu.

—lan sail bakoitzaren barnean
talde bakoitzak bere programazioa
lehenbai lehen finkatuko du, beti
gogoratuaz ikerketarako gai batzu
landu behar direla.

—Unibersitatea bukatu eta ere
azterketa lanak aurera eramango
dira; horrela urtetik urtera Uni-
bersitateak jarraipen bat izan bai-
teza, azterketa lanak aurreratuz
doazelarik.

—Talde bakoitzeko programazio-
aren eta azterketa lanen koordina-
tzeko eta kudeatzeko lanburu edo
langidari bat eta idazkari bat izen-
datu ditugu. Honek lehenbai lehen
harremanetari sartu behar dute az-
terketa lanaren eramateko prest da-
uden irakasle eta ikasleekin.

—Talde bakoitzak bere progra-
mazioaren oinarri-puntuak ekaina-
ren azken egunak barne jakin ari-
zati behar dizkio Ikas taldeari; ho-
nek gero ezagutaraziko baititu.

b) Unibersitatearen batasuna.

Unibersitatearen batasuna beha-
rrezkoa da, kaltegarri bailitzateke
lan taldeen artean ezin iragan-
eko mugak finkatzea. Horregatik
gai orokor batzu noiz behinka em-
anen dira. Bereziki talde bakoitzeko
kideek azterketa lanen ondorioak
denei jakinaraz diezazkietekete, min-
tzaldi orokor batzuen bidez, eta be-
raz oraidanik mintzailatuz ardura-
tu behar du mintegi bakoitzak.

4. EGUNA NOLA ZATIKA.
- a) Goizetan: 9etatik 12,30 arte:
talde bakoitzean ikertze lanak.
- b) Arratsaldeetan:

—Mintzaldi bat emanen da:
-gai orokor bat hautatuz.
-edo mintegietako gai bat ain-
tinetik aukeratuz.
-edo mintegietako azterketa la-
nen berri emanez.
-edo ikasleek berek galdatu gai
batzu aipatuz.

LAN SAILAK

1. Linguistika-literatura:
2. Historia-zuzena:
3. Antropologia-soziologia:
4. Filosofia-politika:
5. Ekonomia:
6. Zientzia:
7. Pedagogia:
8. Edergintza:
9. Antzerki, zinema:
10. Kazetagitza:

B. = lan buru
I. = idazkari

(1) Baia oraino ez dute emana.

LAN BURU ETA IDAZ-
KARIAK

B.: J. Haritschelhar
I.: A. Eguzkitza (1)
B.: R. Saint-Esteben
I.: P. Elgezabal
B.: G. Bidart
I.: J. Agirreazkuenaga
B.: A. Artamendi (1)
I.: P. Iztueta
B.: G. Antsola
I.: R. Kanblon
B.: C. Arluxet
I.: Elhuyar Taldea (EKT)
B.: X. Mendiguren (1)
I.: J. M. Erzibengoa (1)
B.: J. San Martin
I.: Edorta Kortadi (1)
B. - I.: X. Irigarai
Martin Ugalde (1)

—Bestalde edozein irakasle kuro-
so bat edo beste eman dezake bal-
din nahi badu.

—Noiztenka mahain inguruak
eta elkar hizketak munta litezke.

c) Arratsetan: 9etan: gai des-
kantsagarriak, libetigarriak edo
atsegingarriak: filma, antzerki,
kantaldi, bertsualdi, eta abar...

5. DIRUA.

—Lo egiteko eta jateko tokia,
joan den urtean bezala Donibane

Lohizuneko Lizeoan izanen dira.

—Prezioak horrela izanen dira:

-matrikula: 30 libera.

-egunerotako lo eta janaldiak:

22 franko.

—Ikasleentzat: dirulaguntzak (be-
ca, bourse) izan litezke. Galdea

Ikas taldeari egin behar zaio le-
henbai lehen, argitasun guziak
emanez.

Azken oharra: Euskara batuari

buruz ere kurso batzu emanen dira.

DIRU LAGUNTZA ERDIESTAKO

Paper hau bidal IKAS taldeari: 15 rue Portneuf
64 BAYONNE
T. 256426

IZENA:

ZUZEN BIDEA:

SORTEGUNA:

IKASTETXEA:

IKAS MAILA:

GURRASOEN LANBIDEA (OFIZIOA):

aristegui hermanos

ZORUAK ETA ESTALKIAK,
PERSIANAK, ATEAK, ETA ABAR.
GARBITOKI ETA ITURKINTZA GAIK.

ERAKUSTOKIA:
FUENTERRABIA, 19 - URRUT. 11459
DONOSTIA

eros
muebleak orain
eta...

...has ordaintzen "EXTRA"z

MORAZA 3 eta 14an.
DONOSTIA

AMUEBLADORA

COMERCIAL HISPANIA

SAN MARZIAL 12an.
IRUN

NEKAZARITZA AN ETA EMEN

Jose Alkiza

ZERRIA MERKE

Zerrama pare bat etxean ezagutu dituen edozeinek daki, zerriak, saltzeko garaian, gora behera izugarriak izaten dituela. Bolaraz diru egiten du, eta orduan, tentagarri da txertaldetxo bat bederen aztea; urrango boladan ordea, zeharo merkatzen da eta etxekoandreaki, loa galdu eta endredotan ibiltzeko gogi guztiak joaten zaizkio.

Zerrietatik bizimodua atera nahi duenak, igo jetxi aldi oiek beti ala izan direlata, beharrezkotzat jotzen ditu etsi etsian. Oraindik orain aditzen nion tekniko bati, amar urteko tarte artu behar dela, azkenean irabaziak zenbaerainokoak izan diren jakiteko.

Alere ordea, oraingo beheraldiak jo eta pasa ditu marka guztiak, eta urteen poderioz, zerrietan arraza, azitze eta gizentze kontuan aurretatu eta iritxi dana, alferrik galtzeko zorian ipiñi du. Gaur zer gartatzen den jakiteko, lehentxagotik urak artzea komeni da.

Orain 3 urte, 1971 garrenean, asi zen jendea zerri aragia gero eta gehiago jaten. Ikusi besterik ez dago: igaz, orain 3 urte baiño 150 milloi kilo gehiago jan da zerrikitik Espainian.

Orren arrazoiak asko izan ditezke, baiña bi aukerak emango nituzke: batetik, oraingo zerriek urdai gizen gutxi dute eta giharre asko; betetik zerri aragia, behi eta zekorrena baiño merkeago eros ditzake.

Prezioen gora behera izan da gehien bat, Zerrikumeak azitzeak eta zerri gizentzeak ere, dirua uzten zuten; eta bestalde, etxekoandreak, arategian erosterakoan, behikia baiño merkeago topatzen zuten. Orre-la ba, danok gustora eta txerri txuletak jaten ikasi dugu.

Zer gertatu da ba, bolada ontan egoera zeharo aldatzeko? Pentsuak izugarri garestitu direla, joan zen udatik asita.

Orain urtebete, igazko martxoan, pentsuak garestitzen asi aurretik, zerria azi, gizendu eta mataderiarako prest jartzea, 52 peza kiloa kanalean kostatzen zitzaion ganaduzaleari. Gau berriz, 74 peza, ortxe.

Kontuan euki behar da, iñon diren aurrerapen guztiekin montatuta daudela zerri granja galantak, eta millaka zerriak gizentzen dituztela batera oso eskulan gutxiarekin. Orregatik zerriekin irabazi edo galdu bi prezioak erabakitzen dute: zerriek jaten duten pentsuarenak eta saltzean egiten duen aragiarenak.

Bata erruz igo da; bestea, igozteko premiarik aundiena zegoenean, jetxi. Biak jarri dira ganaduzalearen kontra, eta gaur, zerri gizona saltzen, kosta zaion baiño 8 peza kiloko gutxiago artzen du. Galerak ari da.

Millaka zerri gizentzen dituzten granjetan, 8 pta. kiloko galtzea, galera izugarria da. 80 kiloko zerri batekin, ingurutsu ori pisatzen dute iltzerakoan, 1.600 pta. galtzen dira, eta jo dezagun 100 zerriko taldea gizendu eta mataderiara atera dela, 160.000 peza galdu ditu.

Ori da porru azi ederrak ateratzea!!!

Orren aurrean jakina zegoen ba zer gertatuko zen: zerramak iltzen ari dira. Eta ez, bat eta bi; erruz baizik. Bizirik segi behar zuten % 20. Prezioen beherako au delata, dagoeneko 60.000 tik gora zerrama eta zerramagailu galdu dira.

Asunto onek zenbaterainoko joan etorria duen ohartzeko, ikusi besterik ez dago, zenbait lurraldetan egunean 1.000 zerrama iltzen aritu direla eta larraialdia asi zenetik onuntz zerri aztailleek izan dituzten galerak, 1.500 milloitik pasa egiten direla.

Azkenik eta errematatzeke, bi illabeteko zerrikumeak ere iltzen asi dira batzuk, bizitarako ezin saldu dituztelako, edo utsean ez emateagatik.

Bestealde, jendeak lehen bezelaxe, edota are eta gehiago, zerrikia jaten segitzen du. Urutira gabe ikusten da zer datorren. Behar bada aurtengo udan bertan asiko da

zerri aragiaren eskasia. Kanilla itxi ezker, iturriak ez du urik ematen, zerramak il ezker zerrikumerik ez da jaiotzen.

Orduan betiko irtenbidera joko dugu: kanpotik ekarri emen falta den aragia; baiña ez pentsa ain merke eta ain errex izango denik.

Oraintxe bertan munduko merkatuetan kilko 90 peztan dabil, eta ez dirudi merkatuko denik; gehienaz ere duro bt edo merka ditzake. Eta erosi nahi izanda ere, salduko al digute barra barra nahi dugun guztia? Orenbeste zerrama il eta gero, barkukada bat edo birekin ez baita aski izango.

Arrigarriena eta zerrizaleentzat enpagarriena, galerak egiten ari ziren garaian, aurtengo otsailaren aseran, urteko prezioak markatu zituen gobernuak. Auek dira: gutxienez 64'50 eta gehienez 77 peza kanalean kiloko. Arrezkero 70 egin eziñik dabil.

Pentsuen oraingo prezioekin, ze-

riak azitzen ari eta gero kiloko lo peza galtzen da merkeenean eta garestienean ere irabazirik ez, esateko.

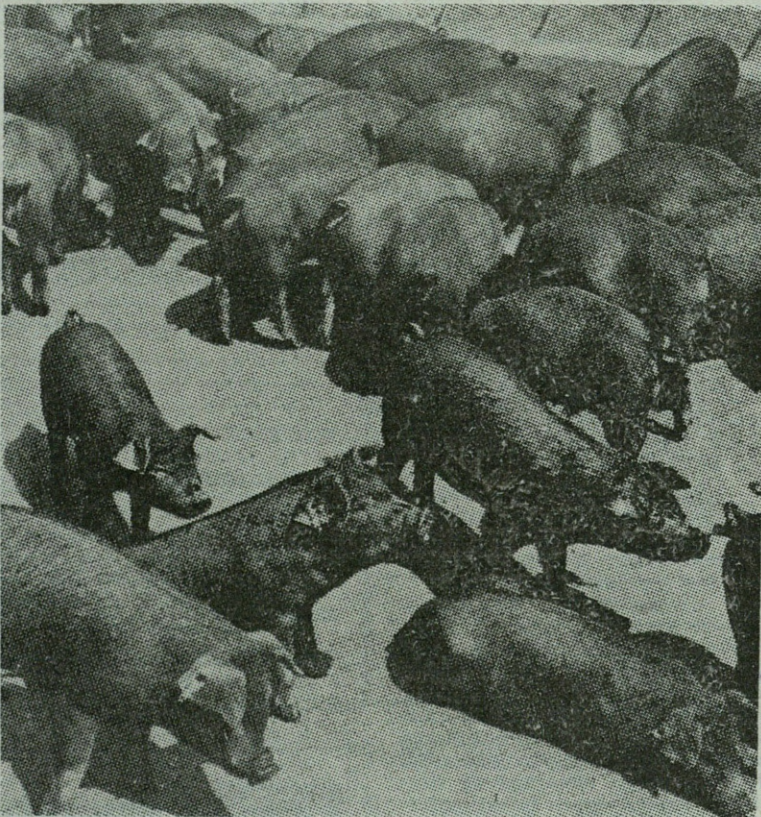
Gobernuak orain artu duen erabakia 200.000 kanal oztu eta kamaratan jasotzea da. Orain ezin saldu ala iltzen baita, eta geroxeago faltako dela ikusten baita, beraz jaso dezagun kamaratan.

Eta kamaratan jasoak ere ahisten zaizkigunean zer?

Ez al zen jokabide zuzenagoa izango pentsuak garestitu diren ainean, zerri aragia ere garestitzea, iñon diren aurrerapen guztiekin zerri granjak jarrita daukatenak lanean segi dezaten?

Zerrizaleei gertatzen ari zaiena, bildur naiz ez ote zaien gertatuko gaitzarako ganaduzaleei ere eta nekazari guztiei. Izan ere pentsuak ez ezik gasoilla, abonoak, kontribuzioak, seguruak...

Alferrik da, ilda gero salda berro!!!

Zerria oso merke

o y a l s . a .

Oyal eta eforru almazena

Paregabekoak

Bikañenak

GARIBAY, 4 - TELF. 14304

DOÑOSTIA

BEHIAK AUZOAN ETA TXAHALAK ERDIBANA

Noizik eta behin Tolosako ferian ikusten ditugu txekor gazte ederrak, txaroles zuriak edo limusin gorriak. Ahozabalik egon ohi da jendea aiei begira inguruan. Frantziatik ekarriak izaten dira. Alere, muga pasa eta beste aldean, Euskal Errian bertan, bi edo iru feria ikustea aski da, italiarrak nahi ez dituztenak etortzen direla onuntz ohartzeko. Aiek eramaten dituzte onenak, bigarren mailakoak onerako.

Italiarrak zekor gazte asko eta asko erosten dituzte Frantziatik, Italiara eramaten eta an azitzeko eta gizontzeko.

Beti Frantziatik karraio aspertu egin dira nonbait, edota gero eta gutxiago saldu nahi dizkiete frantsesek.

Orain Afrikara begira jarri dira. Italiak ganadu talde aundiak jarri nahi ditu Kenya, Tanzania, Etiopia, Madagaskar, eta Sudan, Afrikako naziotan; an sortutako txahalak, Italiako egoaldean dauden granjetan azi eta gizontzeko.

Milloi bat behi jarriko dituzte eretan Afrikan. Behi oiek 600.000 txahal egin behar dituzte urtean; erdiak, 300.000 Italiarako, beste erdiak berentzat.

Oñi, jaunak, gaurko munduan, nazio aurreratu batek atzeratu batzuei laguntzea, deitzen zaio. Afrikan 5 milloi hektarea lur jarriko baitituzte behi oien larretoki. Italiak erakutsiko die, belarra nola sortu, ganaduak nola gobernatu eta zaindu... txahalen erdiak berentzat izatekotan.

ESNE ONTZIAK

Asturiasko esne zentralak, esnea biltzeko sistema berria jarri du.

Bere sozioen ganadutegietan esnea oztuta eukitzeko ontziak jarri ditu. Oraingoaz zazpi tokitan. Ontzi oiek 500-750 litro kabitzen dituzte. Baserritarrek behiak jetzi eta beharala sartzen du ontzi oietan esnea. Ez dago galtzeko arriskurik.

Gero bi egunez behin etortzen da zentralako kamiona eta eramaten ditu esneak.

Ez da sistima txarra, udarako batipat.

EZ GEHIAGO ANKAMINIK

Nafarmiña delata izaten ditu baserritarrek bildurra eta galera franko.

Inglaterran bukatu berriak diren saiaketa eta aproba mordo baten ondoren, esan dezakete zalantzarik gabe topatu dutela nafarmiñaren kontrako sendagaillua: «BRL 5907» izena du eta «Beecham» laboratorioak sortua da.

Inglaterrako egoaldean nafarmiña sortu zen zerrietan eta inguruko zerri guztiak sendagaillu onekin txertatu zituzten, % 85i ez zitzaion gaitzaren arrastorik azaldu.

Zerri bakoitzari bere pisuaren kiloko miligramo bat sartzen zaio indizioz larru azpian, eta ez anketan eta ez ahoan, ez dute ezer izaten. Zerri batzuen aragia analizatu ondoren, ohartu dira gaitzaren kutsua iritxi zitzaizela zerriek, baiña txertuak ez ziola utzi indar artzen eta azkazaletara eta ahora iristen.

Inglaterrako jakintsuak zoratzen daude sendagaillu onekin, bildurra franko uxatuko baitu. Zerrietan behintzat aparta da: behin txertatu ezker, beren bizitza guztian nafar-

miña arrapatzeko arriskurik gabe uzten ditu.

Orain luzaroago bizi diren ganadu klaseei nola eta zenbat eman asmatzen asi dira.

Emen ere badago zerbaiten premia, zerriak sendatzeko eta zerri-jabeei patrikako miña kentzeko.

SOJA DELATA

Sevillan egin berri dute ikastaldi bat soja nola landu erakusteko. Oraingo ontan, benetan asi dira Espainian bertan soja produzitu de- din egiñahalak egiten. Zazpi irakasle ari izan dira Andaluziako nekazariak edota lurjabeei soja erietak dituen alderdiak erakusten. Nola landu ez ezik nola bil eta sal ere aipatu dute. Denera lau egon, goiz eta arratsalde soja gora eta soja behera.

Ondorenean kazetalariek egin dizkieten galderei erantzunez, irakasle oietako batek ara zer esan duen, besteak beste:

—Dagoeneko badaude munduan almondigak, txuletak eta langosti- noak ere, sojak egiñak. Iparrameriketarako jakina. Emendik 10 urterako txakurteriako jeneroetan bostetatik bat sojak egiña izango dute. Aragia eskas eta garesti jartzeak, gizonok ere soja jatera eramango gaitu.

—Bai, lehen ganaduentzat ere eskas dagota, gizonak ere soja jaten asten bagera, izango al da denontzat?

—Iparrameriketarako soja da «ogei- garren gizaldiko nekazaritzaren mi- raria». Orain amar urte alako do- ble eta gehiago lur, ereiten dituzte sojak. Igaz 21 milloi hk. paseak, eta alere, joan zen udan, ez zutela eska ala gutzia kanpora saldu behar esan zutenean, larri zen jendea.

—Zeinek erosten diote soja Iparrameriketari?

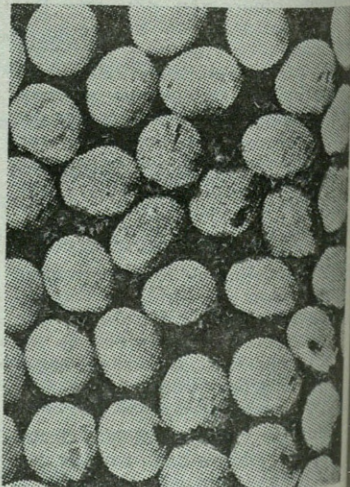
—Ogei eta gehiago naziok. Kan- pora saltzen dutenetik % 20 Japo- nek; % 12 Alemaniak; % 9 Espa- ñiak; % 6 Italiak; % 3 Ingalaterrak; % 1 Frantziak eta abar.

—Ikusten denez Espainiara rruz saltzen dute. Zertarako behar da orrenbeste?

—Pentsutarako. Ondorik gabeko zakuan ainbat sar ditzake or.

—Iritxiko al gera noizbait behar den gutzia Espainian bertan sor- tzeraz?

—Ez eta urrik eman ere. 600.000 hk. erregariatu beharko genituzke ortarako bakarrik. Behar dugunaren % 20-30 egingo bagenu kanpoan erosi ezin danerako, ez litzateke gutxi.

Gizona ere spja jaten

BLAS DE LEZO

ETXE ONTAN DAUZKAZU SAGARDO, ARDO GABI-GABEKOAK ETA EDARI GUZTIETATIK

Blas de Lezo Kalea, 9
Gizakia: 41 20 05

DOÑOSTIA

Italian, maiatzak 12...

eta gero?

Artikulu hau irakurlearegana orduko ezaguna izango da Italian dibortzioa zilegiztatzen duen legea geldituko den ala ez. Idazten ari naizen hontatik oraindik aste bi daude tartean. Legearen aldekoen eta legearen kontrakoen burruka bizagotzen ari da.

Maiatzak 12an egingo den referendumean oso erraza dute italiarrek erantzun behar dutena: *bai* ala *ez*. Dibortzioaren legea bai ala dibortzioaren legea ez. Eta demokrazian bizi garenez, gehiena izango dutenek irabaziko lukete, eta kito. Baina «bai ala ez» horren azpian joko nahasiagoa dabil: horregatik baietzkoa edo ezezkoa ematen zaillagoa gertatzen ari da, eta referendumearen ondorioak ere ilunagoak.

Zuzen-zuzenean referendumean ez zuen inolako partidu politikok eskatu. Hortarako sortu zen batzordeak bildu zituen behar ziren izek eta bultzatu du gero Gubernua Herriaren iritzia eskatzera. (Kristau Demokrazia eta MSI-Movimento sociale italiano eskuin-eskuinekoa referendumearen aldekoak izan dira). Batzorde haren kontra, herrikir sorturiko eta partidu politikoein zuzeneko loturarik gabeko beste batzorde bat sortu izan balitz, legearen aldekoa alegia, oraingo burruka honek ez zukeen partiduen mailan eta politika mailan izan beharrik. Baina hori ametsetan ibiltzea litzateke, legea parlamentuak emandakoa bait zen, eta partiduen arteko burruken ondorena, beraz. Partiduek beren eskutan hartu dute, hain zuzen, referendumean hau, eta saiatu ere egin dira partidu barnean dibortziari buruz iritzia eta joera bakarra sortzen.

MSI-k ezik, bere partidu guztiek ukatzen dute burruka hontan politika zabalagorik jokoan jarri nahi dutenik. Baina bitartean kontrakoak salatzen ari dira, dibortzioaren inguruan politika orokorra astintzen ari omen direlako.

Zeintzuk dira, bada, referendumean honen inguruko eta barneko arazo eta ondorio politikoak?

1. **Parlamentua eta Herria.**
Demokraziaren eta Herriaren agintearen bide bat da Referenduma. Italiako Koztituzioak onartua zuen bide hori. Baina 1970a arte referendumearen legerik egin gabe zegoen. Kristau Demokraziak nahi izan zuen, hain zuzen ere, lege hau dibortzioaren legea baino lehenago eman. Oraingo hau da, beraz, Koztituzioa onartu zenetik lehen referenduma.

Zer esan nahi du honelako referendumak Demokrazia batetan? Parlamentuak onarturiko lege bat Herriak bota dezakeela. Eta orduan Herriak hautaturiko Parlamentuaren eta Herriaren beraren artean etena sortzen da. Parlamentuak hutsegini dezaake noizbehinka Herriaren iritzia eta nahia interpretatzean, eta orduan Herriak, referendumearen bidez, bere eskutan hartzen du legeak egiteko agintea. Horra hor Demokraziako ideologia batetan zer esan nahi duen honelako referendume bategi, eta bide garbia da noski. Hala ere, bide arriskutsua da, Parlamentuak egindakoa ezeztatzea horri itzala kentzea bait da. Edozein unetan Herriak referenduma eskatzeko eskubidea duela, Parlamentuaren indarra makaldu egiten da. Horregatik bildur dio Parlamentuak referenduari.

2. **Partiduak eta Herria.**
Partiduek nekez lortu dute beren «etxeetan» dibortzioaren legeari eta referenduari buruz batasuna egitea. Partiduen hautaleak sakanabanatuago dabiliz. Orduan etena sortzen da Partiduen eta beraien hautaleen artean, dibortziari buruz. Ez komunisten aldekoak, ez eta Kristau demokraziaren aldekoak daude osorik referendumean honetan «beren» partiduari jarraitzeko prest. Eta berdin beste partiduen aldekoak ere.

Horregatik Partiduek eta beraien ordezkariak nahiago lukete honelako burruketan ez agertu, beren hautaleak ez erdibanatzearen eta horriagandik ezeztapena ez pasotzearen.

Parlamentuan eta referendumean burruka hontan partiduen mailakoa eta politika mailakoa gertatu da dibortzioa, baina Herriaren ez dago ez norbere partiduari ez eta norbere politika jokabideari lotua. Honela bada, partiduen eta beren

hautaleen arteko etena sortu du referendume honek.

3. **Referenduma eta Gubernua.**
Referendumean hau Italiaren oraingo politika giro eta ingurumari osoaren barruan jarri behar da. Liraren eta ekonomia krisi zorrotza; eneriaren eskasia; infrazio ikaragarria; aspalditiko gubernuen ahulezia; sindikatuen indar handia... Guzti honek giro arriskutsua sortzen du dibortzioarekiko burruka hau latz, Gubernuko partiduen elkarteak hauri gabe, eramateko.

MSI-k argi eta garbi komunismoaren kontrako burruka bihurtu du referendumean hau. Honen inguruan ezkeriarren asmo ilunak ikusi nahi ditu; eta komunismoaren bil-durra zabalduaz irabazi nahi du dibortzioaren kontrako burruka. Beste partidu guztiek politika maila hortatik aparte jokatu behar dela diote referendumean hau; baina une berean kontrakoak politizatzen ari direla salatuaz. Azken-azkenik, politizatzearen bildurrez edo politizatzeako asmoz, partidu guztiak dabilza politika mailako burrukan.

Politika aldateta eta ondorioak ekarriko ote ditu, bada, referendume honek? Nondik norakoak? Ez da erraza erantzuten, oraindik ez bait dago ziurki baietzkoa ala ezezkoa irabaziko duen jakiterik ere.

Oraingo erdi-ezkerreko Gubernuko partiduak banatuta dabiliz referenduari buruz: Kristau Demokrazia batetik, eta sozialistak, sozial demokratik eta errepublikanoak bestetik. Berauen batasunaren argalak eramango ote ditu referendumean burruka latzaren astindua? Inork ez du batasun hori salatu nahi, referendumearen istiluak direla-eta. Baina propaganda honen barnean altza dira dagoeneko gubernuko partiduen batasunaren zalantzak eta beronen iraunkortasunaren kezak.

4. **Fanfani De Gaulle berria?**
Gollismoa erre da nonbait Frantzia. Eta ez Cheban-Delmas-ek eta ez Giscard d'Estaing-ek dute berbizteko asmorik. Baina errauts horietatik Italian sortu nahi ote da orain Fanfani-ren gollismoa?

Fanfani da orain Kristau Demokraziaren burua. Fanfaniren «presidentzialismo» ametsak ez dira oraingoak nonbait. Eta referendumearen giroaz eta ondorioaz baliaturik, amets horiek bete nahi lituzke agian, Italiako egoera politikoa finkatuagotzeko eta iraunkoragotzeko.

Referendumearen propaganda minen, Gubernuko partiduen «patto di legislatura» eskatu du Fanfani. Hau da, Parlamentuak irauten duen lau urtetarako, Gubernua osatu behar duten partiduek itun bat eginen lukete, politikazko egitaraua aurrean dutelarik. Frantzia De Gaulle-n eta gero Pompidou-ren garaian gertatu dena, alegia, Honela Gubernuko gehiengo iraunkorra gertatu litzateke, eta epe seguruak litzuzke egitekoak betetzeko. Jakina, Fanfani bera izango litzateke gehiengo horren buru, horrelakorik adierazi ez baldin badu ere, eta Kristau Demokrazia izan litzateke gehiengoaren gidari, Frantzia UDR izan den bezala.

Fanfani ez du Errepublikako lehendakariaren eginkizuna, Koztituzioa bera aldatuz, handitu behar denik esan. Beraz, ez du benetako presidentzialismoari eskatu. Baina Gubernuko gehiengo iraunkor hori ez ote litzateke hortarako lehen urratsa izanen? Eta beharbada garurko Italiako politikazko egoera astindu eta labankor honetan inoiz baino hobeto hartuko litzateke horrelako asmoa. Horregatik beharbada, referendumeko propaganda-aren alde ere, asmo hori suspertu nahi izan du Fanfani. Jakina, albotik bezala eta dibortzioaren arazoarekin lotu gabe, referenduma ez bait da politizatu behar eta beste arazo horiekin zikindu (!). Baina, gertatzekoa zenez, beste partidu guztiak, Gubernukoak eta kontrakoak, haserretu egin zaizkio Fanfaniri. Eta honek, referendumak ez duela politika zabalarekin eta Gubernuko oraingo elkartasunarekin zer ikusirik esaten jarraitu du: referendumean ondoren ez dela ezer aldatuko alegia, politika eta gubernu mailan. Eta gainera Partidu komunista salatu du, honek referenduma eta ezezkoa emango duten guztien hautarkiaz baliatuaz, agintea bere eskutan hartu nahi duela

esanaz. Berberatsua erantzuten dio Fanfaniri partidu komunistak, horrek komunismoaren aurka dauden guztiak referendumean hontan bereganatu nahi dituela-eta. Dena dela, bai Partidu komunistak eta bai Kristau Demokraziak hala nahita beharbada, *balezkoaren* eta *ezezkoaren* arteko burruka zena bi partiduen arteko burruka gertatzen ari da.

Hitz, haserre eta burruka guzti hauen azpitik ez ote doa helduaz Fanfaniren asmoa? Dena dela, Fanfaniren etorkizun politikoa referendumean honetan erabakiko dela dirudi; hain gogotsu eta berekotzat hartu du referendume honetako propaganda, eta besteek ere, *balezkoa* eta hau defenditzen duen Kristau Demokrazia ez, eta bai Fanfani bera dutela dirudi sarritan beren etsai eta burruka gairik nagusi. Balezkoak galtzen badu, Fanfaniren etorkizun politikoa oso badaezpada izango dela dirudi; irabazten badu, ordea, bere politikazko asmo zabalak betetzeko bideak irekiak edo irekiagoak izango ditu Fanfanik.

5. **Eliza referendumean honetan.**
Partiduak bezala, Eliza agintariak eta kristauak banatuta dabiliz referendume honi buruz. Aspalditxo Gotzainen Konferentziak eman zuen agiri apal eta leunaren ondoren, gotzainen joerak ezberdinak gertatu dira. Zenbat katoliko eta apaiz talde «ezezkoaren» alde agertu da: hau da, dibortzioa zilegiztatzen duen legea ez kentzearen alde. Batzuk beren iritzieraren propaganda egiten ere gogotik saiatu dira. Horien artean Franzoni apaiza, S. Pauloko Basilikako Abata ezaguna izandakoa.

Geroztik, eta propaganda mintzen ari den neurrian, Eliza ofiziala eta Vaticano ere mintzen eta larritzen hasiak dira, zenbait gotzainen, l'Osservatore Romano-ren, etabarraren erasoak agertzen dutenez. Azkenik Franzoni Abata zigortu dute, Meza eta Sakramenduak emateko baimena kenduaz.

Aita saindua bera ere sartuko ote da tartera? Albotik bezala hitzegin du azken aldi honetan, bai familiaren alde bai ezkontzaren hautsezinaren alde. Baina referenduma-rekiko burrukan ez du oraindik zuzenean eskurik jarri.

Dagoeneko, Eliza lotuegia gertatu da referendumean honetan «balezkoaren» aldeko propagandan, eta sarritan partiduek beraien eraginad hain zuzen ere. Denek diote katolikoak ere banatuta daudela; baina bestalde Eliza ofizialaren eta beronen «jokabidearen» kontra ere propaganda egiten saiatzen dira, «ezezkoaren» alde dauden katolikoekin jokabidearen aurka jarriaz, hain zuzen ere. Honela, ez dago ukatzerik Eliza burruka honetan nahasia eta nahasiegia dabilela. Eta nahaspilik garbi ateratze zaila da...

Ofizialki gehienak katolikoak dira Italian; beraz, Gotzainen erakatsiak onartu beharko litzuzke. Ezezkoa ateratzen bada, horrek zera esan nahiko du: gehienetan beren bizitzan eta jokabideetan Gotzainen eta Elizaren erakatsiak betetzen dituztenak ere, oraingo honetan kontratu agertu zaizkiola. Eta orduan Eliza agintarien eta Elizaren beraren sinisgarritasuna oso jexia izango da, edo oso jexia dela esan nahiko du bederen.

Bestalde, Elizaren eta Estatuaren arteko konkordatuak goitik behera etorriko litzatekeela dirudi, ezezkoak irabazten baldin badu, hain mindua bait dago ezezkoaren aldekoen Eliza ofizialarenganako burruka.

Balezkoak irabazten badu, ordea, Elizak ezer gutxi irabaziko duela uste dut. Antiklerikalismoa eta antibatikanismoa indartuko da, hori bai; eta urte gutxi barru berriz etorriko da dibortzioa. Eliza barneko kritika biziagotu egin da; eta oraingoz mingotza baldin bada ere, luzarora onuragarria ere izan daitekeela pentsa daiteke: honela Elizaren zenbait erakatsi eta jokabide argituiko bait da, eta agian baita ere Eliza barneko harremanak. Dena dela, Eliza barneko askatasun bidea beste urrats bat ematen ari da egun hauetan Italian, agintarien hitza eta eskua latza baldin bada ere.

Honetaz gainera, Elizak aukera ederra zukeen —eta izango du— ezkontzaren eta maitasunaren iraun-

ASKATASUNAREN TEOLOGIA

“TEOLOGIA BERRIA”

Teologia gaitan, gauza utsa izan zaigu Latindar Amerika. Teologi janaria Europatik zetorkien. Besteek ziotenari burua makurtzen zioten eta kito.

Azken urte aietan irrintzi bat entzun da Amerika becaldean. Teologiari gai berriak erantsirik datozkigu amerikarrok, eta baita izen berri batez bataiatu ere gai berri ori: “TEOLOGIA DE LIBERACION edo ASKATASUNAREN TEOLOGIA”).

Amerikar Teologiariek sortu, eskeini eta aurrera eraman nai duten teologia, gaur egunean Elizako Ikastetxe Nagusi guzietan, nai eta nai ez, ikasi eta erakutsi bearreko gaia da. Gaurko Teologiari pauso bikain bat aurrera eragin erazten dio. Lana eta lurreko arazoan Teologiatik, “Askatasunaren Teologiara” aldatu gera”. Kristau sinismen eta bere mezua, gizona askatu eta libro egiteko da. Gizonak askatzeko etorri da Kristo: Bere pekatuetatik, okerreko erakundeetatik, esplotaziotik, Aginte-indarretik, griña txarretatik, Diktaduratik eta berekoikeri eta egoismotatik askatu bear gaitu Kristok. Auxen da Teologolari auen erakutsia.

“ERRIAK LOTUTA”

Amerika beeko lurraldeak gogorkeria eta zapalketa izugarrian bizi dira. Kolonizazio eta morrontzape beldurgarrietan sortu ziran. Politikaz askatuak diruditen erri oiek, beren errien kondaira ez dute oraindik beren eskutan artu. Erriak zurrupatzeko egiñikako Erakunde-estructuretan larri, ito ez ito, arkitzen dira. Bakar batzuek, neurri gabe irabazteko eran, eratua dago erria. Bakar oiek erri osoaren lan-irabaziaz zurruputzen dituzte. Bitartean, Erri gaixoa, miseriaren sareetan atze-manik, amasa artu ezinik datza.

Esnatu dira gure amerikarrok. Konprenitu dute besteen mende bizi direla. Politika, sozial eta erlijio aldetik ere bai lotuta daudela. Lokera auek, Ekonomi aldetik, batik bat, ezartzen zaizkiela. Zer egin?

“ASKATASUN EGARRIA”

Bertako Jendeetatik baiño geiago, kanpotik datozkien ainbat loturazko kate gogorak apurtu eta libro izan nai dute amerikarrok. Bikiñagoak eta zuzenagoak nai dituzte beren lurraldeak. Askoren miseria ken eta bakar batzuen neurri gabeko ondasunak, guzien onerako zati eta zabal, orra or amerikar askoren egarrria.

1960garren urtean, Askatasunaren Teologia Medellinen asten da boroiltzen. Beeko Amerikar Gotzaiak batzartu ziran erri aundian. Gizarte gaiei buruz, gogaketa-reflexio sakonetan diardute. Aurrerapena, iraulteketa-reboluzioa, gogorkeria gaiak eta abar sakondu ondoren, sortu zen Liberaziozko Teologia.

“Liberazio” (askatasun itza) Medellinen erabili zan eta esan nai asko zituen sozial, antropologia eta erlijio aldetik: Gizonari eta munduari Kristok ekarri zion askatasuna. Zapalduak arma eta iskilluz, Imperialismoaren aurka egin bear zuten burruka. Egitura eta erakunde okerrak puskatu eta apurtzeari... Gauzoi guzioi “LIBERAZIOA” zeritzan.

“LIBERAZIOZKO TEOLOGIA”

Amerika beeko Teologiariek ez dizkiote atea itxi Elizaren Teologia aberatsari; zutiñik jarri dira, ordea, eskola eta laboratorio utsezko Teologiaren aurka. Amerikar Teologolari auen jokaera eta pentsakizunarekin, Eliz barnean, teologi gaitan, pentsaera berriak sortu dira eta pluralismoak leku zabalagoa bearko du.

Goi-goiko laño artean, beren pentsaetarekin igerika ibiltzerik ez zaie atsegin Teologolari auei. Astrato diran gauzei “utikan” diete. Amerikako egoera triste eta negargarria dute oñarri Teologolaren pentsaera eta azterketak. Ebanjelioaren mezuz eta Kristau fedez beren errietako injustizia, miseria eta bizi-eziña argitu nai dute.

Bizi diran Amerikar lurraldeei so dagiete Teologolari auek. Bertan dakusazten burrukak, ekintzak eta pentsaerak Liberazioaren Teologia-gai dira. Ebanjelioaren argitan, zer dugu gizartearen onerako kendu bearrekoa? Zer alferrekoa? Erria zuzengabekeria guzietatik askatzeko, zer egin?

ASMO NAGUSIA

Liberazioaren Teologia beartsu eta ezer ez dutenen alde jartzen da. Miserian bizi diranen orde ez beren egoera aztertzeko gauza ez diranen izenean, pentsakizunari eltzen diote Teologo berri auek. Gizon-anaiagana maitasunaren bakarrik izan ditekela, diote, Jainko-maitasuna. Kristau izatea, maitasun utsa da. Maitasuna, ekintza. Orregatik pentsakizunetan lokartzeko ez du izan bear Askatasunaren Teologiak; biziki eta eten gabe lanari ekiteko baizik. Lanera, burruka, konpromisoetara bultz dagi Teologia orrek. Ekintzarik gabeko maitasuna gezurrezko maitasuna litzateke; maitasunezko ekintza kristau guziek lanean parte artzea da, zapaldu eta esplotatutako guziek askatasuna iritxi dezaten. Politika eta diru aldetik datozkigun zuzengabekeriak erakundeak kentzen aalegindu ezik, ez daukagu kristau maitasunik.

Elizak maitasunari ekin bear dio eta zapalduen ondoan bere burua jarri. Bere barnean aldateta aundiak egin bear ditu Elizak beartsu eta zapalduen alde lan egiteko gai izan dedin. Puskatu bear ditu Aundiki zapaltzaileekin dituan lotura guziak. Eliza ezin daiteke “neutral” izan; ez baterako eta ez besterako. Orrela egiteak zapaltzaileen jokoari bai, bai, esatea litzateke.

Beeko Amerikar lurraldeetako kristauen artean, naaste-borraste aundia dabil. Aundiki aberatsek, beti eliztar izanik, beren ondasunetan igerika jarraitu nai lukete. Ez dira Eliz-arazoak, erri eta diru arazoak. Bego isillik Eliza. Auekin bat egiñik Gotzai eta apaiz konserbadoreak arkitzen dira. Beste Gotzai, apaiz eta kristau asko errien askatasunaren alde biziki burrukatzen ari dira presondegi, zigorrak eta eriotza bera sufritzeraino. Iskillu eta armarik gabeko burruka daramate Helder Camara, Gandhi eta orrelakoen antzera.

Badira Guerrillero izenez, Gubernamendu eta Erakundeak kentzeko, armaz diar dutenak. Erriak salbatzeko Ebanjelioaren argiz ar daitekeen bidea dela, diote. Teologolari geienek ordea armakiko jokabidea Ebanjelioaren argitan ontzat ar daitekeenik ez dute uste. Dena dela, Askatasunaren Teologia jarraitzen dutenek, Neokapitalismo bideari zearo utzita, Sozialismo batera doazela, aitortu bearra dago. Ez pentsa ordea kristau batek artu ezinikoa bidea denik.

AROSTEGITAR JOK

kortasuna erakasteko eta familiaren balioak agirian jartzeko. Horixe bait da azkenik Elizaren eginkizuna, eta horietxek dira «dibortzioa bai, dibortzioa ez» burruka honen barnean dauden egia eta balio sako-

nak, eta horietxek, referendumean eta propagandaren katramila bizien azpitik, denek —edo gehienek— salbatu nahi dituztenak.

Paulo Agirrebaltzategi

deba

«ALKARTASUNA KOOPERATIBA» ZERTAN DA?

Denbora aurreruntz eta etxabiz-tza-egile kooperatiba isiltasun haundian. Bere asmoak egiazatu ezin hainbat nekeren zama darama. Bitartean jendea marmarrean. Bat baino gehiago etxe arazoa beste bide batetik erabaki nahian. Benetan mintzen gaitu zenbaiten jardunketa arinak sortzen duen giro desegokiak.

Ez da, noski, atzerapen luze hau batzordekoen nagikeriaz gertatzen. Halere Bilera Nagusi baten premia dagoela uste dugu.

Badakite arduradunek berekin gaituztela. Mesede egingo diote «Alkartasuna»-ri elkarriketak eta bazkideengandik jasotzen dituen asmo oneko eztenkadek.

NOIZ ARTE HORRELA?

Urte bete luzea da «Asociación para el Fomento de la Cultura» herriak aukeraturik zortzi lagun batzordeko egin zirela. Zertan dira? Zer egiten dute? Noiz legeztatu behar dira elkarte horren arau berriak? Lerrokada luzeak bete daitzke galga kontako galderaz.

Hauteskunde garaian izan genuen solasean, noizbehinka, herriari gauzen berri emango ziotela agindu ziguten. Baina ez da oraindik ezer-txo ere egin.

Ohartuko dira, noski, huateskundearen parte hartu genuenok badugula zerbaite jakiteko eskubidea.

IDIAKEZ

lazkao

GOIERRIKO IKASTOLA KONZENTRAZIOA ETA MAIATZAREN 3ko BATZAR NAGUSIA

Besteak beste, Goierri bailara honek Ikastolaren erakunde mailan darabilkien istilua aipatua du gu lehen ere (ikus, Z.A. 563. zenb., 1973ko abenduaren 16koa).

Haren ondorengo zenbaki batean, Beasaingo kronikariak, Murumendik alegia, alderakoi idatzi genuela zioen. Istilu horretan alde batera jotzen dugula, ez dugu ukatuko; ez gara beren burua neutral jotzen duten horietakoak; ez da posible ere, gure ustez. Alderakoi, ordea, zein izan zen, gu ala Beasaingo kronikaria, ordutik hona gertaturiko gauzek azaltzen dute ederki baino ederkiago. Murumendik (Z.A. 1973-XII-30) eta Beasaingo Ikastolako Juntak (El Diario Vasco 74-V-3, Beasaingo kronikan) bidalitako izkribuak gonbaratu besterik ez da: puntu bakar bati gagozkiorarik, Murumendik dio, arazoa ez dela erlijio arazoa, eta Juntak behin ere baino argiago baisten du, erlijio arazoa dela guztia.

Horiek horrela, maiatzaren 3an, Beasainen, Goierri mailako batzar nagusia egin zen. Bistan dago, beraz, honez gero, prolema nola dagoen: alde batetik Beasaingo Ikastola (parte bat, hobeto esan, gero ikusiko denez), eta bestetik bailara mailako Kooperatiba proiektua. Baina, aipaturiko maiatzaren 3ko Batzar Nagusiaren berri eman aurretik, zenbait urte atzerago jo behar dugu, gaur egungo ur nahasi honen sorburua topatzeko.

Hona bada. 1968an, Alkartasuna Lizeoa sortzen da Beasainen. Goierriko ikastoletatik datozen haurrei batxilerrato irakaskintza emateko. Hau da, 10 urtetatik aurrerako irakaskintza emateko.

Lizeoaren jestio eta ekonomi arazoa bailarako ikastolen gain geditzen da, eta lege aldetik, Aranalde S.A. forma hartzen du.

EGB-ko irakaskintza lege berriak Lizeoari aldaketa bat eskatzen dio: lehengo batxilerrato irakaskintza EGB-ko irakaskintza bilakatzen da.

Halatan, ikastola guztien erabakiz, Lizeoan EGB 4. urtetik aurrera emango da: herriko ikastolan lehen hiru urteak alegia, eta Lizeoan azken 5 urteak.

Baina, ministerioak bere legea

ematen du: EGB-ko 8 urteak baturik ez, baina denak toki berean eman behar direla; gutxienez, herri berean 8 urteak.

Horrela, bailarak planifikazio berria pentsatzen du Goierriko, Ikastola mailan: bi zentro nagusi erabakitzen dira, bat Beasainen eta bestea Ordizian; eta ongi etorritz gero, beste bat Ataunen, beste bat Alegin...

Eta denbora berean, Alkartasuna Lizeoak urte horretan emango dituen EGB-ko 4. eta 5. urtetarako legalizazioa eskatzen du.

1972an, Beasain aldeko Ikastolek, nork bere Juntaren baiespenez (Beasain, Lazkao, Ataun, Segura, Zegama eta Idiazabalek alegia), ikastetxe berri bat egiteko asmoa hartzen dute, toki berrian eta Alkartasuna Lizeoaren ordain; Alkartasuna Lizeoa txikiagi juzgatzen delako.

Urte berean, ordea (eta Educación y Ciencia-ko delegaduaren aholkuz) Alkartasuna Lizeoa ez legalizatzeko erabakia hartzen da: alde batetik, Lizeoak ez ditu ematen EGB-ko 8 urteak; bestetik, Beasaingo Ikastolak (Goierriko beste ikastolek bezala) 3 urte bakarrik ematen ditu; hirugarren, erabakirik dago zentro handiago bat egitea: horiek horrela, askoz ere egokiago ageri zen, legalizazioa Beasaingo ikastolaren izenean eskatu, eta biek (Ikastolak eta Lizeoak) batera jokatu.

Hala, legalizazioa, Beasaingo Ikastolaren izenean eskatu eta lortu zen; baina, esan bezala, hori guztia gauza probisionalaren zera. Eta hala erabaki zen bere garaian Goierriko Ikastolen Juntako ordezkariaren aurrean: Beasaingo Ikastola ez zela baliatuko legalizazio horretaz bere helburu partikularretarako soilki.

Halere, 1973an, D. Segundo Dorronsorok, Beasaingo errektoreak (Beasaingo Ikastola bere izenean legalizatua du), paper bat zabaltzen du, Ikastolako gurasoen artean, honelatsu dioena: Beasaingo Ikastolaren prolema Beasaingo da eta Beasainek garbitu behar du.

Eta Beasaingo Ikastola, Junta berrituarekin, bereizi egiten da bailaratik, eta Ikastola eta Lizeoko legalizazioa bere izenean duelako, Lizeoko Junta zapuztu egiten du, legalizazio eskubide guztiak bereganatuz, eta orobat gerora egiteko asmotan den zentroari buruzkoak ere. Eta bailara mailan hitzeginik zegoena jan egiten da.

Eta, jakina, bailara mailako Ikastolen istilua!

Lizeoko Juntak, orduan, Beasaingoa ez beste Ikastolak konforme direla, Aranalde S.A. kooperatiba bihurtzeko proposapena egiten dio batzarreari.

Bitartean, hirugarren talde bat sortzen da. 300 gurasoen izenean dator. Beasaingo Ikastola eta Lizeoko Juntaren bitarteko egin nahi du. Zehatzago esanik, Lizeoko Junta, Bailara mailako Kooperatiba berriaren Junta probisionalaren Beasaingo Ikastolako parte baten (parte alegia, ez Ikastolako Batzar Nagusiaren ordezkari bezala izendaturiko andereñoak Juntatik botatzea erabaki bait du zenbaitek) bitarteko.

Konponketarako harreman horietan daudela, bailara mailako Junta probisionalak kooperatibistak biltzeari utzi egiten dio, konponketa egin zai. Bitartean, Beasaingo Ikastolako Juntak batzuen artean kooperatiba egiteko asmoa sortzen da; baina, bailarakotik aparte. Halatan, elkarriketean, Beasaingo Ikastolako Juntakoak ez-ezik, kooperatiba parrokial horretako beste zenbait ere sartuko da.

Bailarak eraginik eta Beasaingo Ikastolarekin dituen zailtasunak ikusirik, Alkartasuna Lizeoak (EGB-ko 7 urteei emandako subentziotik ez du ezer ere jasotzen, eta 4., 5., 6. eta 7. urteetan bailarako ikastoletak haurrak direlarik eta urte horiek ematen dituen zentroaren jestioa eta administrazioa Lizeoko Juntak bere gain dituelarik) bere zentroaren legalizazioa erabakitzen du, EGB-ko 8 urteak emateko. Baina, Delegaduak iraila arte itxoiteko eskatzen dio: bestela, Beasaingo Ikastolak bere subentzioa gal dezakeela, eta Lizeoarena ere arriskuan litzatekeela.

Delegaduaren aholkua onartzen da.

Bitartean, aipaturiko taldeen artean harremanak aurrera doaz, ez aurrera ez atzera egiteko punturaino iristeraino.

Beasaingo Ikastolako Juntak 6 puntu aurkeztu, baina bitarteko taldeak ezin onartuzko jotzen di-

tuelarik, ez dizkio azaltzen Lizeoko Juntari.

Honetara heldurik, bailarako ordezkariak eginahalak eginak direla irizten du, eta Aranalde-ren ordeko litzatekeen kooperatiba indartzeari ekiteko garaia heldu dela. Eta Goierriko ikastoletan seme-ala bak dituzten eta laster izateko diren gurasoak Batzar Nagusiara deitzen ditu.

Dei hori prentsan egiten da, maiatzaren batean (ikus Diario Vasco, Beasaingo kronikan). Eta dei horri erantzun bezala, Beasaingo Ikastolako Juntak izkribu bat biltzen du maiatzaren 3an (ikus Diario Vasco, Beasaingo kronikan); Beasaingo Ikastolaren txosten honetan bi puntu nagusi ageri dira:

1) Ikastolak bailaratik bereizteko izan zuen arrazoiak: asmotan zen bailara mailako zentroak ez zuten ematen garantiarik erlijio heziketarako. Ikus honi buruz Z.A. 1973-ko abenduaren 16an ematen nuen. Ikus ere, Mrumendik lehen aipaturiko bere erantzunean esaten zuena.

Bai. Maiatzaren 3ko txosten hori arte ez dute arrazoi hau hain garbi eman. Zurrumurruak, esamesak... besterik ez da izan.

Eta horri erantzun garbia, Maiatzaren 3ko Batzar Nagusiaren ematen zaio.

2) EGB-ko urteak alokatuturiko lokaletan emateko asmoa agertzen du Beasaingo Ikastolako Juntaren txostenak. Eta Zuzendari berria eta andereño berriak izango dituela agertzen du.

Horra etena.

Txosten horrek, Maiatzaren 3ko erabaki zen Batzar Nagusiaren premia sendotu besterik ez zuten egin. Giro horretan biltzen da, bada, Batzar Nagusi hori maiatzaren 3ko arratsean Beasaingo Eskola Kristaunetako Anaiek utzirik areto handian. Guztia beharra izan zen, ze 400dik 450era bildu bait zen jendea.

Baina, batzarre horren berri beste batetan.

(Jarraituko da).

METAL-ITTURRI

zornotza

Apirillaren 28an Orueko Pasiotarren etxean Paul Deunaren eguna ospatu dogu.

Udabarriko erromeri asikiña dala, bai eta gure jailetatik onenetariko be, eguraldi otz eta motz samarra izan arren, ainbat lagun, etxeko eta kanpoko, bertan alkatu gareanok.

An, or, emen, sarritan miliean darabilgun «EUSKAL-JAI» izena ez da zetan ezaririk gure jaiari. Goizetik gauera, erri-zentzunean, gure birbiuketa, dantza, kanta, txistu eta alboka soñu bai eta gure otolitz beroak plazaratzeko bear ete da olako izen nabarmenik?

Gure «Gaztediko» txistulariak, Berna auzoko «Arin-Arin» dantzariak, Gonzal Mendibil, Xeberri eta Lupe kantariak, iru albokari eten-bako putzketan, nor gelago izateko amesean, urrerorik urrerora, taldeka edo banaka, bakotzak bereak bota ditu. Bear bada, aurrera jarraitzeko kementa eta adorea gure txaloak emongo deusie, ugari eta beroak izan diralako.

Ta ifiori baliorik ukatu edo ifior beeratu barik, aiatu bearrakoa, gure Bizkaiko Elizaren Buru eta Gidari trebea dogun Añoberos Jau-naren ekitaldea. Eskerrak berari, gure erromeria au aintzat artu eta geugaz alkatu dalako, eskerrak, eztabaidan dagoan Elizaren egin bear bat plazararen erdian argi eta garbi iragarri dauskulako. Elizaren ardu-retan premiñazkoa dala diño gizo-

naren eskubideak agertzea eta zapaltzen diranetan salatzea.

Gure erromeri egunean olako aurrerakua bota deuskunaren aurrean, nai eta ez, itzalik gorengoenaz, txapela kendu egin bear.

UGARTEtar SERAPIO

zaldibia

IBIALDI NEURTUA

Zaldibiko Gailur-Aruntz Mendiko Elkarrekin ibilaldi neurtu bat antolatatu du Maiatzaren 23rako.

Aurreko batean esaten genuen bezela, gogor ari da Elkarrekin berri hau lanean.

Ibilaldien nundik-norakoak honela dira: Zaldibiko Plazatik orten, Lazkao-etxetik Koaira, handik Oidui aldera Agauntz aldetik zehar, gero Pikutatik Olakosaitik barrera Herriko plazara berriro. 5 orduko ibilaldia gutxi gora-behera.

Zaldibiko gazteen artean mendizaletasuna ugaltzen ari dala ematen du. Tald easkok parte hartuko dutela uste degu egun honetan. Elkarrekin sala dedila gauzak ondo egiten, mendizalerik nahi bada.

RESIDENTZI BERRIA

Goierri bailaran egin zan estudio «Sozio Ekonomikoaren» ondorio bezela etorri da Residentzi baten beharra.

Haseran Goierriko Odol emaleen taldea mugitu zan eta gerora Guraso Elkarrekin esku utzi zuan. Bada piskana bederen, lan hau aurreraka.

Jende guztia lagun izan dezan, eskaria egiterakoan Herri osoarekin kontatu nahi izan da.

Fabriketan lanean dabilzanak, eman dute firma beren lan tokietan, baina baserritarak ere behar ziran eta hor ibili dira Zaldibin, beste tokitan bezelaxe, baserriz baserri firma biltzen. Gehienek ezere eragozpenik gabe eman omen dituzte, baina, jakina, beti izaten da norbait zalantza eta kezka duena.

Ez zaitzete bildurru. Eman dezan firma hori eskabideak indar gehiago izan dezan besterik ez da eta. Zu ez zera, Goierriin firmatu duten millaka eta millakatatik bat gehiago besterik. Zuk ere, nahi dezula Residentzi bat egitea, esan dezu. Besterik ezer ez.

Orain lehenbait lehen egin dezatela.

GIRO

mutriku

ITZALDIK

Igaro zen astean eta JAUIAK aretoan itzaldi bikainak izan genituen, Aita Agirretxe frantziskotarra izlari izanik.

Aita Agirretxe itz garbiko izlaria degunez, bere izketaldiaren muina zeatzasun osoaz azaldu zigun, berak oi duen trebetasun eta jabetasunarekin egin ere. Itzaldi auek GAUR EGUNEKO KRISTAU EGOERARI BURUZ izan ziren. Itzketaldi bikain bezin sakonak, mamitsu eta jakingarriak. Argi eta garbi esan zigun gaurko gure kristautasunak, sinismenak, zenbateraino arriskutzen gaituen. Gure sinismen ori elkarren artean gero eta

geiago azi eta sendotu bearra degula eta abar.

Ona emen bertan azaldu ziren puntu oietako batzuk.

GAUR ELIZA GAURKO MUNDUAN

—Eliza Jainko Erri bezela ikusten degu. Eliza onetan senide eta elkarren ondoan berdin eta maila batekoak. Batzuen eta bestezen zereginak ditugu ezberdina. Ez izen aundirik, ez aulki nagusi-kutsukorik, ez morrontzarik, ez errege-traturik.

—Ebanjelioaren eta kristau-izatearen ikasketari garrantzi aundiagoa.

—Erlijioikizunak elizkizun baiñogeigo personagintza eta Jainkoarekiko egiazko adiskidetasuna izan-go dira.

—Kristau gizartean gure fedea bizi nala.

—Apostolutza elkartuago eta guztion erantzunkizunez osatuago egin nai.

—Mundugintzan geiago sartutako Eliza, ez abadekeriz Jainko-Erri bezela, ixilleko legami ongarrri bezela baiñe.

—Eriotzaren illuna baiñe Berbizkudearen Argia geiago ikusi nai duan Eliza, eta abar...

Bertan erabili ziren gai guztiak oso-osorik aipatzerik ezin ditekenez, bertan aiatu ziren puntu batzuk bakarrik aipatu ditugu.

Izketaldi bitartean, talde mordoak elkarturik, anaitasunezko giro ederrean eta elkar-izketaren bidez azteraldiaren erantzunak eta talde bakoitzaren iritziak jasoak izan ziren. Adibidez:

1) Zer eta zelako eragozpenak arkitzen dituzu gure artean elkarizketa on bat egiteko?

—pertsonek aldetik

—gizarteko giroaren aldetik?

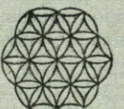
2) Egun aietako batzarretan elkar-izketa auek egiteko, zer bide eta iritzi ematen dezu?

3) Zure iritzi, zelako gaiak dira interesgarrienak egun aietan esan eta entzuteko?

Aipagarria da benetan, elizgizon auek eratu zuten izketaldi sorta. Betoz orrelako itzaldi onuragarri eta jakingarriak guztion onerako.

Ar bezate bertan parte artu zuten izlari eta antolatzaileek gure zorionik beroena.

ANDONEGI-tar Z.

FAGOR

edaria

epela dagola?

FAGOR 'ek

oztuko

du bereala

YOGUR

GURELESA

GOGOZKOENA

herrera

JAIALDIA DON BOSCON

Hona Herri-Ametsa ikastolako andereño eta gure lagun den Kar-melek, beharrezko zehetasun guz-tiak jasoz bidali digun albistea. Hilaren 18an, hau da, larunbat arratseko 7 -1/2 tan kantaldi bi-kain bat Errenteriako salesianoen antzokian, bertan parte hartuko duten artistak **BENITO LER-TXUNDI** eta **GORRA KNÖRR** di-tuzuelarik.

Sarrera bakoitza 10 duro baizik ez da kostako eta emanaldi hone-tan jasoko diren xoxa guztiak ikas-tolan sorturiko zorrak nolabait es-taltzeko izanen dira zuzenduak.

Eskerrak Aurrezki Kutzari za-balkunderako gastuak bere gain hartu dituelako, baita jaialdian hutsean parte hartuko duten kan-tari beroiei ere; bai zuoi, irakur-leoi ere, ez bait duzue hutsegingo!

IKASTOLAN BUKATU
ETA GERO, ZER?

Ikastolaz ari garenez jarrai de-zagun berari dagokion arazo bate-kin. Hemendik urte gutti, hain zu-zen azken ikastaroa osatutakoan, alde egin beharko du zenbait hau-rrek. Eta hemen dago gure gakoa, nora jo? Donostiako Lizeora? Er-dal ikastetxeetara? Gehientsuenek azken honetara jo beharko dute zoritzarrez.

Beste irtenbiderik badago orain-dik ordea, zaila eta neketsua gerta badaiteke ere, zergatik ez gure bai-ladarako euskal Lizeo baten ame-tsa?

Hor dira Intxaurren eta Al-tzako ikastolak, horiek ere lizeo baten beharrean aurkituko dira se-guruenik. Gure deia, beraz, aipatu-tako hiru ikastoletako arduradu-nei!

MINIZOOLOJIKOA

Hainbat hiri handitan ez bezala badugu Herreran zoolojiko bat, mi-nizoolojikoa agian, txori, egazti, pabu erreala ta guztiz direla, baita hiruzpalau basaurde ere.

Enpresa partikular batek bere lantegiko inguruan gertatu du ho-noko minizoolojiko hau; industria giro zikin eta pozoindu honetan basoaren kutsua ala irudia erabat gal ez dadin edo-ta izadiari zor zaion begirunea gorde nahiz edo... Guk ahal dakikegu? Auskalo!

Dena den, zerbaiten premirik ba-zegoen bai, eta besterik ez bada haurtxoen gozagarria izango dela-koan gaude. Gizajotxook! Izan ere, beraientzat hainbat eta hainbat parke izanik...

BATEN-BATEK

arrasate

IKASTOLAREN ALDE
JAIALDIA

Urtero bezala joan zen astean jaialdi hau izan genuen. «Gurea» zinean X. Lete, J. Lekuona eta A. Valverde abeslariak beren «Bertso eta kopia zahar eta berrien erakus-keta» eskeini ziguten. Nahiz eta zinea ez bete, jendeak ondo xamar erantzun zuen. Dakigunez, diru de-xente bilduz eta ikastolari ez zaio gaizki etorriko, baina...

IKASTOLAREN EGOERA

Bai. Lehengo baina... horrek zer-bait adierazten du. Eta dakusagu-nez, guk uste dugun baino gogo-rragoa da. Ba ahal dakizue zer den?: Ikastolarako umerik ez da-gola. Nahiz eta gezurra irudi holaxe da. Esan digutenez, ikastolan be-rrehun eta berrogeitaamar bat ume berri sartuko zela itxaroten zuten. Oraingo, izena emateko epea da-torren astean amaitzen da, larogei bakarrik dira emandakoak.

Ezin liteke!, norbaitek esanen dit, Euskal Herriaren sehaskan gaude eta. Eta azkenean haserretuko naiz, holako esaeraz bururaino naizela-ko. Noiz izan da Arrasate Euskal

Herriaren sehaska edo ardatza? Le-hen? Baliteke. Nik ez dut ezagutu, baina gaurko egoerari dagokionez ezin motelagorik. Eta nork du errua? Garbi dago erantzuna: Da-nok.

Pixkana pixkanaka dela bi urte bota zen hazia biltzen ari gara gaur. Eta fruitua ezin txarragorik. Non da han sortu zen indarra? Non geratu dira han azaldu ziren asmoak? Norbaitek erakutsi nahi ahal dizkigu une hartatik gaur ar-te agin diren aurrerapenak?

Herri baten jendea elkarrekin ba-doa herri horrek, sartutako gerlan, irabaziko du. Beraz, gaur oso gai-tza zaio Arrasateko herriari ira-bazle izatea. Bakoitzak bere pen-tsakera bereizita baitu.

«Euskara», «euskal kultura» hi-tzek gure gurasoei zerbait esaten ahal diete? Eta gazteriari zer di-gute? Mesedez, betiko topikoetan ez erori. Momento batez, utz ditza-gun pakean «gure arbasoen hizkun-tza», «Europako gaurko kultura za-harrena»... esaerak. Aitzitik, jar de-zagun gure aurrean honako plan-teamendu bat:

—Beharrezkoa ahal zait euskara?

—Beharrezkoa izanen ahal zaie nere seme-alabei euskal heziketa baten barruan hazitzea? Lehen esan dudan bezala, gaur bizi garen ara-zoa garrantzi handiena da. Konpon-duko ahal da? Ikus dezagun irudi bat: Tokia: Arrasateko museo ba-tean. Urtea: Laster. Erakusleak tu-rista talde bati: «En este lugar, hasta no hace mucho, vivió tam-bién el pueblo vasco. En esta sala podemos ver libros de texto, que dicho sea de paso no sirvieron pa-ra nada, en la lengua que habla-ban, pupitres donde se sentaban los niños...». Hala ez dedila izan.

BATZU

Zer gertatzen da Arrasateko eres-kintzarekin? Dirudienez, bere bizia laster bukatuko da. Oraindik ez da-ki inork ezer. Ia datorrenean berri gehiago dugun.

—Lantegiz lantegi Euskaltzain-diak diru laguntza eske egin duen gutuna banatu da. Penagarria da «GOIKO» dirua ez izatea, horregai-tik herriari derigor jo behar.

—Dakigunez, «Leize Txiki»a itxi-ta izan da. Arrasateko Espeleologi Taldeak esan digunez leizea hontako oraingo egoerak pena ematen zuen. Ezjakin jende asko sartu omen da eta gainera, kaso hauetan gerta-tzen den bezala, aurkitzen zuten dena izorratzen. Baten bati gure lurraren izkutuak zeintzu diran ja-kitea gustatzen bazaio, zuzen zu-zen talde honengana joan dadila. Gure iraganari fabore handi bat egingo baitdio.

MENDIAGA

durango

Hil honetan amaituko dira Du-rangaldean, urtean barrena egon diren Alfabatze ta Euskara ikaste ikastaroak. Elorrion, Ermuan eta Durangon guztitara ibilitakoak 150 izan dira.

Iraila-Urrian hasiko dira berriz ikastaroak.

—oOo—

Maiatzak 5ean ohizko batzarra Monte Juran dela eta, orri batzuk zabaldu dira herritarren buzoietan. Demokrazia eta askatasuna hitz egiteaz gainera San Andresen ku-rutzearen ondoan mailuka eta igi-taia ikusi ahal izan ditugu.

Oraín berrogei urte alkarrekin ikusi behar nituela esan bazida-ten...

Karlista petto batek esan digute-nez, hau ez da karlismo, ez mo-narkia, hau karlismo-leninismo dok!

—oOo—

Ospatu barriak dira Eubako Pa-sionisten etxean hauzuna hartako jaiak. Han izan ginen abeslari eta albokariak entzuten eta dantzaldi-txo batzuk ere... koipak arintzeko. Egarriz beterik tabernara urrera-tu nintzanean horra hor! Non eta Euban ikusi behar: EUSKARAZ EGI-TEN DA.

Han agertzen zan letra aundiz orman jarrita danok ikusteko eran.

Era askotako iritziak entzun nituen eta larritasun batek nere barrua ikututa jetxi nintzen kale arteko er-dal herrira, abesti bat ahoan: IA GURIAK EGIN DU...

Zer deritzazu zuk irakurle, Euba eta holako herriketan ere beha-rrezko ditugu holakoak?

—oOo—

Berrizko herria gorazarre bat prestatzeko ei da Amezuatarrei. Amezuak gutxienez 3 belaunaldiz herriko xistulariak izan dira eta ondo merezia dute holako bat.

Asmoan dabilatzaten eguna Uztai-laren 7 da.

Ospe haundikoak dira Berrizko San Antonak eta bertako dantza xa-pelketak eta zelan utzi aipatu ba-rik xapelketatoko xistularia, A. Al-dekoa; ba egunokaz jakin dudanez denporaldi baten ezin izango du be-re soinugailu ederrari hotsik atera, konorte barik gelditu bait zaio ar-pegia erdia.

—oOo—

Durangoko Erdi Mailako Ikaste-txean hitzaldi bi egin dira hil ho-netan.

J. R. Etxebarriak «Centrales Nu-clearas y contaminación» gai inte-resgarrieta gaurkotasun beteaz eta A. Irigoien «Bersolarismo y cultu-ra Popular»a bestea.

Gerediaga Elkartek antolatutako hitzaldi bi hauk, gehien bat ikasle gazteei begira izan dira.

—oOo—

Gerediagako Kirikiño sailak, sail hau euskal kulturari atxikiturik da-go, idatz lan sariketa bat antolatu du gure Mañariako Kirikiñoren ize-naz.

Urtero literatur alor berezi bat sarituko da eta aurtengoz KAZE-TARITZA aukeratu dute; beraz epe baten barruan edozein eratako al-dizkarietan agertutako lan bilduma-rik garrantzitsuen sarituko da. Bai-na sariketan parte hartzeko lanak elkartera bidali beharko dira.

Horren pareko baina beste maila behe-ragoko baten, Alfabetatze tal-deetan dabilzanentzat eta haurren-tzat ere beste sari bi izendatu dira.

Hau ikuspegi zabal bat baino ez da eta arauak ofizialki laister ar-gitaratuko dira.

KATAZURI

azpeitia

EGUNEROKO GERTAERAK
SEMAFOROAK

Azpeitiko herrian, autobide be-rria ireki eta martxan jarri ordu-ko, azidentek ugaltu ziren. Aldi batetan ia egunik ez zen igarotzen Landeta eta Eskusta bideetan ez-beharren bat gertatzeko. Bistan ze-gokeen kamino ertzean genituen Stopak eta seinalgailuek ez zituz-tea slaihesten autozaleen ixtripuak. Zorionez, oraindeinoko azidentez ez da heriotzerik ukan; bainan au-tobide berria herri-kezka nagusi bi-hutur zen. Herriko udalgizon eta kontseilariak, soluzio bat bururatu zitzaie: bidegurutze guztietan se-maforoak ipini.

Halako arratsalde batez herritar guztiok harri eta zur gelditu ginan: argirik ez dutela semaforoak!! Zer gertatu ote zen? noren erabakia? Nork agindurik batpatetan itzal? Hara guztiok gisa honetan elkarri itaunka. Ziurtapen osoz bagenekien erabakia heri mailan hartua ez ze-la, beste nonbaitetarik baizik.

Arazoa muin muinetik ikasi as-moz herriko kontseilari gazte ba-tengana jo dugu, eta honek giza-tasunez beterik hartu ondoren idaz-ki harrigarri bat eman zigun.

Zilegi bekik irakurle bakoitzaren jakingarritzat, idazki hau euskara-ra itzultzea, honetarako ere bai-men eta eskubide osoa eman bait digu gure adiskide kontseilariak.

Hara:

MINISTERIO DE OBRAS
PUBLICAS

Gure zerbitzuan, Azpeitiko auto-bidearen ikerketa egiteko izendatu-

rik dugun injinadoreak egin duen azterketaren ondoren, eta beronek egin digun proposamenaren bidez, Ayuntamiento hori (Azpeitiko ale-gia) hauzi-gailu ditugun bi bide-gurutzetan, bi semaforo-aldi kiñu miñuka jar dezan, baimendurik gelditzen da (ez lehenago bezala semaforoaren egitazko alnbidean erabateko kiñu miñuka baizik).

Bidenabar, gaurtik hasirik aurre-rantzean bidegurutze hoietan ger-tatzen diren azidente guztiak xe-heki eta zheatz-mehatz bilduko di-ra. Badaezpada ere ikus dezagun geroaldi batetan semaforo argiak ipintzea beharrezko dugun.

Azidnete bakoitzaren xehetasu-nak, matrikual, ordu, eguraldi eta beste arazoak hiru hilabetez be-hin igorriko dira guganantz.

INJINADORE BURUZAGIA

Hona hemen irakurle, egungo gi-zarte kontsumista xahutzailearen beste zantzu ezin argiago bat, per-tsonaren bizia eta seguritatea zen-baki eta estadistika batzuen ara-bera korapilaturik. Harik eta ixtri-pu, suntsiketa eta elgarririk ez du-gun bitartean ez dugu semaforo-rik izango. Gauden birrinketa eta herioak maiztu arte eta orduan agian utloaren ordainez lortuko du-gu zerbait.

“Seguro de vida” eta horrelako kanpainak eginaz ari dira edo ari zaizkigu seguruetakoa elkarte bur-

gesak, baina bestetik, ikusten dugu eguneroko seguritatearen baitan sortzen diren buruhausteak zuzen daitezen arkitzen ditugun eragoz-pideak.

XOXOTeko EGUNA

Maiatzaren azkenengo igandean, urtero urtero, Lagun Onako mendi-zaleak Xoxoten jaialdi alai bat era-tzen dute. Herri-meza, aizkolariak, bertsolariak eta txistularirik ez da falta ohi. Eguraldi ona gerta bada-di, aurten ere amaika euskaldun bilduko gara Izarraitzen gainalde zo-ragarri hartan. Ea aurtengoan ere eguarte goxo bat iragan dezagun eguraldiak portatzen digun.

GIZON JATOR BAT HIL
ZAIGU

Apirilaren 30an, Jesus Peña hil zitzaigun, 47 urtetan. Peña gizon langile zintzo bat genduen. Denei laguntzeko beti presto eta arre-tatsu. Herriko behartsuen aldeko di-rueske eta ekintza guztietan, buru agertzen zitzaigun. Gizon jator eta humoretsua, haren ateraldiak amaika farre egiten genduen. Bere heriotzak pena handia eman digu azeptiar guztioi.

Zeruan beza Betiko Atsedan!

ANATSAN

irakurleak
mintzoITUKIN BAT KENDU
NAIRIK

Asteroko ortan agertu de-din idaztitxo auxa bialtzen det. Urriaren 29ko alean «Dia-rio Vasco»k argiratu zuen ITUKIN BAT KENDU NAIRIK deituriko lanari erantzuna da. Nik onela boorbilduko nuke: itukin bat kendu nai baiña beste bat aundiagoa izkatutu nairik.

An zioenez, baserriaren us-tutzea ontatik dator: gazteak fabrikara joaten dira eta ira-bazten dutena berentzat gor-detzen dute, baina baserrira biltzen dira jatera eta lotara bat ere ordaintzeko konturik gabe.

Bai, onelako amaikatxo bi-lla liteke eta gaitzerdi dirua aurreratzen edo gordetzen saiatzen badira.

Baiña bestelakorik ere bi-

lla diteke. Ez al dago base-rritarren artean ere gazte zintzo eta langilerik? Ez al lieke gurasoen lurrei etekiñik aterako beren erara lan egi-teko askatasuna balute?

Ito ez beste guztia egin gaituzte baserritarrok, Gaiñe-tik, gurasoak ere lotzen bal-din badu zertarako dago gaz-tea? Langillea eta saiatua dan gazteak billatuko luke, bere erara utziz, baserriari etekiña ateratzeko bidea.

Ao betean darabilkigu «Dia-rio Vasco»ko idazlearen mar-marra: oraingo gazteek ez du-te baserian lanik egin nai.

Zergatik? Non dago errua?

Ark aipatzen zuen itukiña txarra izango da, baiña ohea al da beste au?

Goierriko emakume

batek

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 46

GAZTEIZ (Vitoria)

Manuel M.ª Escudero

Etengabe izan ditzakeen jarrioetan dago arriskua 40.000 batpateko heriotza eta 100.000, orduz lehen sor ditzake

Lehen ere askotan aipatu dugu nuklear indar etxteen arazoa Z. Argian. «Arantzadi»ren iritzia agertu ditugu behin eta berriz. Ez dakigu gure irakurleak behar bezala jabetu diren ala ez arrisku honetaz.

Agian arrisku haundirik ez duen arazo batetaz gaudela itsuturik eta aztoraturik usteko du norbaitek.

Baina etorkizunean ondorio latzak izan ditzakeen zerbaitekin gabilta jolasean eta axolake.

Manuel Escudero izan da berriro nuklear indarraren hauzia gori gori jarri duena. «Eskari» bat egin dio Gobernuari Debakoaren aurka. Erantzunaren zai dago.

Gu ez gintezke, bienbitartean, besoak toles-turik lasai egon. Egin daitekeen guztia egin behar dugu. Jendea esnarazi eta mugiarazi behar dugu.

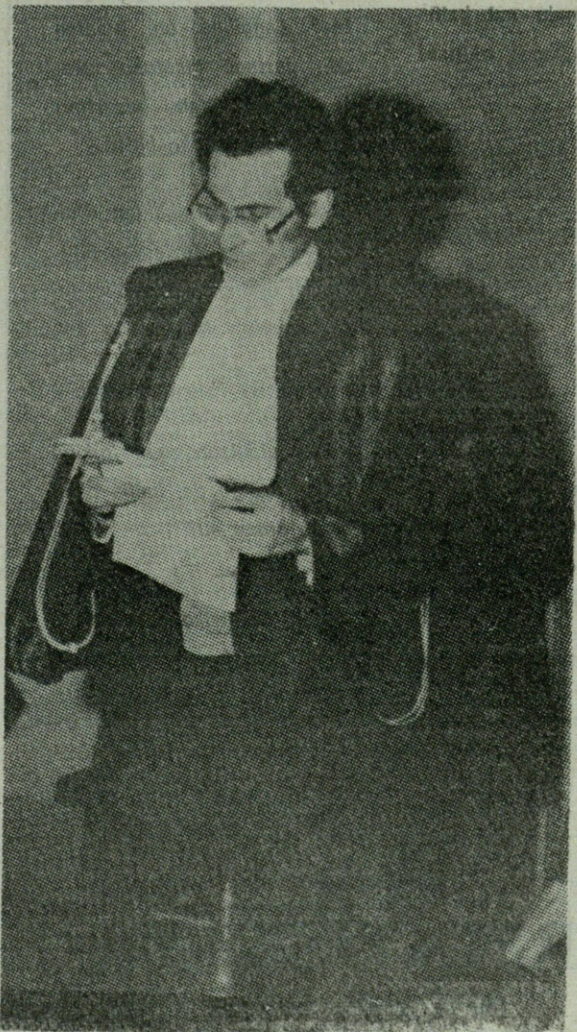
Eginkizun honek bultzaturik joan gara Manuel Escudero jaunarengana. Ongi hartuak izan gara. Zehatz eta garbi eman dizkigu erantzunak.

—Dena ez du izango, noski, arriskua eta kaltea nuklear indarrak. Neri ala iruditzen zait behintzat. Zer on dakarkio gure herriari nuklear etxeak?

—Egia esan, ez dut ikusten zer on ekar diezaioketenik. Gaur ez da bat ere zaila argindarra batetik bestera eramatea. Eginik eta jarririk daude horretarako behar diren hariak. Guk Frantziari eta Frantziak guri ematen digu argindarra. Bidezko da industria dagoen lekuan argindarra sortzea, bestela bidezko harletan galtzen da alferrik. Baina bidean galtzen denak baino gastu haundiagoa egin arazten du bertan behar bezala nuklear etxe bat eraikitzeak. Etxekalte da hori. Merez al du?

—Zuk beldur diozu nuklear indarrari, bai al du jendearen osasunarentzat arriskurik?

—Noski. Baina ez dezagun uste izan bonba bezala lehertu daitekeenik. «Reaktor»rik ez da lehertzen. Bai-

Italiako Livornio hirian, 32 urtetako epaile den Viglieta jaunak, industria-gizon batzuk espetxeratzea erabaki du, bere industriekin itsasoa zikintzen ari direlako. Epaia hau apirilaren 27an izan zen. Argazkian, Viglieta jauna bere epaia irakurtzen

kinean ari garela lanean. Biologo batzuek ez dute inolaz ere ontzat ematen honelako argindarrik. Teknikoek agintzen dituzten seguridadeek, berriz, huts egin dezateke inoiz. Jar al daitezke, egoera honetan, hiru indar etxe 50 kilometroren barruan? Inork ez daki oraindik radioeraginik txikiak ere gizonaren osasunean kaltegarritzko erasorik duen ala ez. Gauza bat dago garbi. Jakintsuak orain ari dira aztertzen reaktorea hozteko erabiltzen den urak itsasoan zer ondoren ekarri ditzakeen, oso beroa itzuliko bait da itsasora. Zer eragin izango du itsasoko bizidunetan? Itsasoko bizidunetan baldin badu, baita hoiak edo hoietan bazkatzen diren arrainak jaten dituen gizonarengana ere.

—Haundia dela uste al duzu radioeragin kutsadura?

—Ez da haundi-txikiaren gorabehera bakarrik. Txikiak ere haundidurak, gazterik zahartzea eta giza-haziaren aldaketak ekar ditzake. Lehen ez zen honetaz eskarmenturik. Oraindik ere ez da haundirik. Egia al da indar-etxea eraikitzerakoan edo indarra bera sortzerakoan edo reaktorea aldatzerakoan badi-rela radioeraginaren ituteak? Inork ez dezake ezeko borobilik eman. Ez dago seguridade osorik. Ondorioak, dakitzagunak eta oraindik jakiteko daudenak izan daitezke. Ikus...

—Uxatuko ote du udan kanpotik datorren jendea?

—Ugaltzeko bideak moztzen dira behintzat. Jendea ekartzeko bide hauek jartzen zituen «Hazkundearen Hirugarren Ekinaldirako» egitarauak: ostatu, biltoki, jolasleku onak... Gezurra dirudi, baina egia da, hiru nuklear etxe jarri nahi dizkigute horretarako eta gure lasapiderako daukagun lekurik bakarrenetako batean.

—Zer ondorio izango lituzke arrantzaletzat?

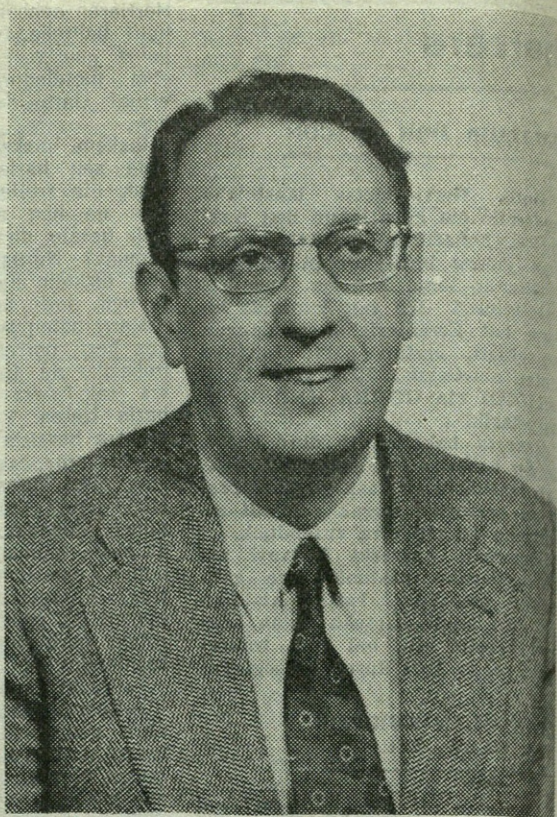
—Ur bero pila botako dute itsasora. Hortik dator kio itsasoi beroaren kutsadura. Zerikusi haundia du honek itsasoko bizidunetan. Muskulu mota bat desegin zuen Akaban. Teknikoak ere ez datoz batera. Batzuentzat lau kilometrotaraino berotuko du ura, beste batzuentzat 50 kilometrotaraino. Izan dezake, beraz, arrantzaletzat zerikusia. Inork ez daki zenbateraino erasango dien itsasoko bizidunei beroaren kutsadura honek. Geroak esango du.

—Zer garantia eskatuko zenizkioke nuklear etxeari?

—Gobernuak erantzun behar didan «Eskarian» ezarri nituen. Baimena eskura baino lehen lurrak erosteari lotsagarria deritzat. Eta hala egin da. Gobernuak emandako Legearen eta Egindako Egitarauaren barruan eraiki behar dira nuklear etxeak. Bestela nazioaren esku egon behar lukete. Jenderik bizi ez den lekuan eta janaririk egiten ez den lurretan jaso behar lirateke. Zailtasun haundiak ezarri behar zaizkie Ipar Amerikan bezala. Horretarako laguntzarik ez die eman behar Gobernuak. Urezko argietxeen indarra ugaltu daiteke are gehiago. Ez da bidezko besterik gabe hain arin nuklear etxeak gehitzea.

—Beste zer akats gehiago aurkitzen diozu Debako nuklear etxeari?

—Lemonizen egindakoa berbera egin nahi da hemen ere. Hori ez dago barkatzerik. Bada czpada ere aurrena egin, gero gerokoak. Ez da aski «Boletín Oficial»en lehen batzuetan adieraztea. Jendeak ondo

Manuel María Escudero

jakin behar du. Horixe iritxi nahi izan nuen lehengo eskabidean. Guk erabaki behar dugu, bertan bizi garenok. Gure iritzia balio behar du. Ez argindarrean interesak dauzkan elkartearenak, noski.

—Izango al du ezereen indarrik zure Eskariak Gobernuan?

—Herriak aukeraturik (nahiz eta zati batek bakarrik aukeratua izan), politikagintzan sartzeko ego-kiera izan nuenen hasi nintzen politikan. Amaitu ere hala egin behar dut: eman nuen hitza beteaz. Egokiera dudana guztian herri horren interesen alde atera behar dut, Legeak eta nere erantzunkizunak adierazten didaten eran. Nik ez dakit baiezkoa ala ezezkoa emango dion Gobernuak nere «Eskariari». Sakoneko arazoak agertzen dizkiot. Erantzun beharra daukala dakit. Ez da Lemonizkoa bezala isilik pasa. Prest nago Kortasetako batzarrean berriro aipatzeko. Na etengabe izan ditzakeen jarioetan dago arriskua. Eta ixtripuetan ugaltu daitezkeen jarioetan. Beldur-garritzko ondamendia ekarriko luke honelako ez behar batek. Ez luke haizerik kutsatuko, bai ordea, itsasoko ura. Radioeraginaren jarioetan dago arriskua.

Egin dezagun kontu hamar mila reaktoretatik ixtripu bat bakarra izateko arriskua dagoela. Ehun reaktorek ehun urtetatik behin sortuko luke ezbehar baten arriskua. Aurreneko urtean bezala ehungarrenean gerta daiteke. Baina gaurregun mila reaktore ditugunez gero hamar urtetik behin gerta daiteke ondamendi hori. 40 mila heriotza batpatean eta beste 100 mila ordutik lehen gertatuko lirateke ondamendi horretan. Ipar-Amerikako Oak Ridge National Laboratory-k egin azterketak salatzen du arrisku hori.

Gai honetaz irakurri eta entzun dudana gogoan edukirik gauza batek kezkatzen nau ikaragarri: ezja-

—Zer egin dezake gai honetan herriak lege?

—Bultzeta eta eragin. Debako udaletxeari. Gipuzkoako Diputazioari. Gobernadoreari. Arrantzaleen kofradiak, ostalarien sindikatuak eta abarrek lan egin behar dute. Lan egin behar da eta bultzeta erabakia herriak har dezan.

—Zergatik aukeratu dutela uste duzu Euskal Herriko itsasertzat?

—Bere onari begiratu dio nuklear etxea eraiki behar duenak, nik uste. Aukera-maukerako lekua da Deba; industriad inguraturik dago eta itsas ondoan gainera. Honelako begirapenez hartzen gaitu gaurko ekonomiazko eraketak: gastuari eta etekinari begiratzan dio. Guk, herriak, beste begi batez ere neurtu behar ditugu gauzak. Bizigiroaren oreka galtzeko arriskuan gaudela. Galdurik ez dagoen tokietan.

Giza-bizia gorde behar dugu gogor. Gipuzkoari entsi behar diogu ezparririk gabe. Geuk ditugu hibairik zikinenak. Legeak lege ez dira bat ere garbitu oraindik. Ez dago honela jarraitzerik. Hau bera diot eguratsaren kutsaduraz ere. Lemonizkoa nahikoa ez dela, orain beste nuklear etxe bat ezarri nahi digute.

Ez. Ezetz, ba.

—oOo—

Herriaren ona nahi du une honetan Manuel Escudero. Ez dezakegu bakarrik utz. Indarra eman behar diogu berak hasi duen lanari. Ez gintezke axolakabeak izan geure eta geure ondorengoen biziaz.